

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondelike in
dneve po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6. Celokupni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Izza plota

Z ozirom na uvodnik »Izza plota«, objavljen v »Slovenec« št. 93 LVI ddo. Ljubljana, nedelja, 22. aprila 1928 stran prva, stolp prvi in drugi in temeljem tozadevnih določb z. o. t. prosim da objavite v istem delu lista in z istimi črkami v zakonitem roku in brez prememb ali dostavkov naslednji

popravek:

Ni resnično, da je še danes Kmetijska družba po moji krivdi torišče političnih bojov, niti ni res, da sem kriv, da se družba po prevratu ni depolitizirala, niti ni res, da sem bil eksponent takratnih režimovcev niti ni res, da sem pomagal, da so dobili Kmetijsko družbo v roke »pučjevci in žerjavovci«.

Nasprotno je pa res, da sem imenovan za vladnega komisarja kot uradnik in da sem kot takšen vedno nepristransko vršil le svojo uradno dolžnost in da sem kot vladni komisar povabil zastopnike strank na sestanek dne 16. dec. 1924 v svrhu sporazuma med strankami.

Ni res, da bi moji kolegi vedeli mnogo povedati o mojem delovanju, o neštetihi plačanih komisijah in o tem, da so nasprotniki SLS dobivali moje dobrote, pristaši SLS pa brce.

Nasprotno je res, da je vsaka moja komisija bila izvršena, kadar in kjer je bila po zakonu predpisana in za dotično agrarno operacijo potrebna, in je res, da sem bil pri svojem poslovanju ob varovanju popolne nepristranosti vsem jednako na razpolago in da sem zlasti pristašem SLS vedno po možnosti ustregel in tudi preko dolžnosti.

V Ljubljani, dne 1. junija 1928.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. Frán Spiller-Muys,

vladni svetnik

in komisar za agrarne operacije.

Primitivni nasveti

Brez vsakega dvoma je, da so naši izdatki za upravo previsoki in da bi bilo le želeli, če bi se čim preje in čim bolj znižali. Nekateri primitivisti tudi že vedo, kako naj bi se to zgodilo in niso malo ponosni na svojo iznajdbo. Priznati je tudi treba, da je ta njih iznajdba silno enostavna, samo žal že tako enostavna, da je že neizvedljiva. Ti primitivisti namreč pravijo: Uprava je predraga, torej je treba izdatke za njo znižati. Ker pa to ne gre drugače, ko z redukcijo, treba reducirati uradništvo in urade, šole in učitelje. Na prvem mestu pa seveda univerze. Če smo premalo bogati, ali je treba, da imamo kar tri cele univerze, ali ena morda ne zadostuje? Saj naše univerze samo množe število inteligenčnega proletariata. Iz tega primitivnega pojmovanja državnega življenja in pomena univerz pa naslajajo skoraj ob vsakem proračunu one vesti o nameravani redukciji univerz. Na podlagi čisto napačnih pojavov, na osnovi čisto zgrešenih naziranj se vsako leto razburja javnost, seje nezaupanje in ovira konsolidacija.

Baš iz tega vzroka pa je treba s tem smešnim primitivizmom obračunati in zato reagiramo tudi na te, dejansko čisto neresne in že smešne predloge.

Predvsem naj si ti primitivisti zapomnijo eno: Silno slab znak za vsakega trgovca je, če omeji svoj obrat. Dober trgovec ali podjetnik vedno le razširja svoj obrat, odvarja vedno nove oddelke in polaga največjo važnost na to, da vsakomur dokaže, kako njegovo podjetje prospeva. Če hoče država gospodariti dobro, se mora tudi ona ravnati po obstoječih trgovskih predpisih. Dejansko tudi vidimo, da v vsaki prospevalojči državi proračun raste in da država vedno bolj razširja svoje delo. Zgoditi se sicer včasih, da morajo priti leta štedenja, da tempo investicij ne prekosi denarno moč države, toda tudi v tem slučaju se važni oddelki ne likvidirajo, temveč le oni, ki so se preživeli.

Kako pa se naj prežive institucije, ki so komaj pričele živeti, ki se vsako leto lepše razvijajo in ki so vedno bolj potreba vsega naroda. Reducirati takšne institucije ni več samo priznanje, da podjetje ne prospeva, bilo bi že priznanje težkega nazadovanja, skoraj da konkurza!

In ta nesmisel, da ustvarjajo univerze samo inteligenčen proletariata. Univerza vendar ni nobena uradniška fabrika, temveč kulturna ustanova. Če na univerzi sploh ne bi bilo nobenih poklicev in če bi smeli biti služalci samo tisti, ki imajo že trdno službo, bi vendar univerza ostala to, kar je, prvi znanstveni zavod vsakega naroda. Izpiti so dejan-

Princ Waleški bo regent Anglije

Ker ima regentski svet političnega člana, bo odstopil

London, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Angleški kabinet proučuje sedaj vprašanje, da bi sedanji regentski svet, ki od bolezni kralja dalje vrši vladarske funkcije, zamenjal princ waleški kot osebni regent, ker zahtevajo zdravniki, da se kralj strogo čuva pol leta in ker ima regentski svet v osebi ministrskega

predsednika političnega člana, ki bi utegnil radi volitev ali vladne krize izstopiti iz svoje funkcije. »Manchester Guardian« poudarja potrebo, da nastopi v bodoči politični krizi radi novih volitev osebni regent, ker kaže kralj trajno znake slabega sp. za osebna vprašanja.

Proslava lateranske pogodbe na Dunaju

Pomembna govora kardinala Piffa in avstr. prosvetnega ministra

Dunaj, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj je katoliška ljudska zveza priredila slavnostno zborovanje povodom rešitve rimskega vprašanja. Udeležili so se g. najvišji zastopniki cerkvenega in državnega življenja, med drugimi zvezni predsednik Miklas, kardinal-nadškof dr. Piffi, papežev nuncij dr. Sibillia, zvezni kancelar dr. Seipel z vsemi krščanskosocialnimi ministri, nemški poslanik grof Lerchenfeld, rektor vseučilišča dr. Innitzer, dekan teološke fakultete dr. Krepp, vsi provincialni regularnega klera in številni posvetni duhovniki.

Slavnostni govor je imel kardinal dr. Piffi. Omenjal je izvajanja sv. očeta pred rimskimi postnimi pridigarji, da je suverenost potrebna onemu, ki radi svojega božjega poslanstva in božjega namestništva na zemlji ne more biti podvržen nobeni posvetni suverenosti. S tem je papež pokazal pravi vzrok, zakaj je od začetka svoje vladne posvečal posebno pozornost rešitvi rimskega vprašanja. Bistvena točka rimskega vprašanja je svobodno in neovirano izvrševanje svoje duhovne suverenosti, katere brez lastne države ni mogoče misliti. Naj bo njegova svobodna država še tako majhna, ima vendar tolike spomine, kakor nobena druga, še tako velika država. Polna je tradicije in zgodovine 19 stoletij katoliške cerkve. Lateranski sklep miru je zmaga ideje, katero je papeštvo vodilo

1900 let. za katero je prvih 32 papežev umrlo mučeniške smrti, za katero so mnogi papeži umrli v ječi ali v pregnanstvu in za katero je zadnjih 5 papežev živelo v Vatikanu kot jetniki. Nositelj te ideje ne razpolaga z vojsko in ne z močjo mamona ali tiska, razpolaga pa z duhovno silo, ki objema ves svet z vodilno vlogo na polju etosa in miru narodov.

Nato je govoril prosvetni min. Schmidt o kulturni politiki v Avstriji. Moderni človek živi sedaj ob koncu desetletja trajajočega odpada. V Avstriji je poskušala Cerkev sovražna večina izpodrinuti na programu laicizma cerkveni in verski vpliv iz javnega življenja, iz vzgoje in pouka. Boj proti krščanski družini in katoliško zakonsko pravo vodijo ne samo socialisti, temveč tudi druge skupine. Šolski boj se je od ljudske šole razširil na srednjo šolo, in kakor kaže primer katoliškega vseučilišča v Salzburgu, tudi na visoke šole. Glavni steber katoliškega šolskega programa je, da mora biti vera učinkovita ne samo pri dvehurnem verouku na teden, temveč pri vsem pouku. Tudi v starih zveznih deželah Avstrije, ne samo na Gradščanskem, hočemo konfesionalne šole, četudi jih v doglednem času ne bomo lahko dobili in bi se rešitev tega vprašanja moral odložiti na ugodnejše čase. Z zborovanja so poslali sv. očetu udanostno brzojavko.

Zmagovita Cerkev

Izjava dr. Runkela o silnem dvigu katoliške cerkve

Dunaj, 11. marca. (Tel. »Slov.«) V »Neues Wiener Journal« je izjavil v intervjuju znani kulturno-politični strokovnjak nemške ljudske stranke, tajni svetnik dr. Runkel, intimen prijatelj dr. Stresemanna, o rešitvi rimskega vprašanja: Odkar obstoja rimsko-katoliška cerkev, ni nikdar doživela tolikega dviga, kakor v zadnjih desetletjih, čemur je bistveno pripomogla svetovna vojna in spretna, strogo nevtralna diplomacija sv. Stolice. Propast nemškega evangeljskega cesarstva in ruskega carizma odvarja rimsko-katoliškemu vplivu popolnoma nove

perspektive. V Nemčiji so bili dosedaj odnosi z Vatikanom stvar posameznih dežel, sedaj pa je to stvar države. Nemška ljudska stranka je za državni konkordat, pri čemer se imajo izločiti šolska vprašanja.

Sovjetski poslanik pri Vatikanu

Pariz, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Matin« iz Moskve, proučuje sovjetska vlada misel, da vzpostavi odnose z Vatikanom in da imenuje tam svojega poslanika.

Avstrija ovira izvoz naših svinj

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Danes so obiskali trgovskega ministra zastopniki Centrale industrijskih korporacij, belgrajske zbornice in izvoznikega društva. Predložili so mu daljšo spomenico. Avstrija je namreč dala obmejnim organom-veterinarjem navodila, ki bodo stopila v veljavo dne 25. marca. Ta navodila so taka, da bi lahko popolnoma onemogočila izvoz zaklane živine. Zaklane svinje bi bile podvržene strogi veterinarski preiskavi na meji, kar bi zlasti poleti kvarilo meso. Led se v vagonih hitro taja, in tako meso je kvarljivo. Če bi avstrijski obmejni uradniki pošiljk ne poslali dalje in bi natančno postopali po predpisih, ki dovoljujejo

šikane, bi bili naši izvozniki prisiljeni, vzeti meso nazaj in ga prodati za vsako ceno. Odkar je Nemčija pregledovala svinje na enak način, je izvoz naših svinj popolnoma prenehal. Enako v Švico. Izvoz zaklanih svinj je velike važnosti in je v tem oziru Avstrija za nas edini izvozni trg. Zato se takoj lahko vidi, kaj bi pomenjalo, če bi se veterinarske odredbe avstrijskih obmejnih postaj v resnici izvajale. Od 17 izvoznih ih tvrdk so se ohranile samo 3 in tudi te 3 bodo morale likvidirati, če bi Avstrija ukinila dosedanje prakso. Ministra prosijo, naj izposluje, da bodo za izvoz naših svinj veljala ista določila kot doslej.

šanje univerz, če se hoče prav soditi in če se noče, da odločuje analfabetki primitivizem.

K vsem tem pa treba pristeti še to, da so pri nas univerze silno po ceni, da velja n. pr. vsa ljubljanska univerza samo deset milijonov letno. En procent tega, kar se pri nas izda za alkohol, niti en procent državnega proračuna. Ali je še kateri izdatek tako dobro obrestovan?

Zato pa naj tudi že enkrat pospravijo svojo razglašeno lažno razni primitivni reformatorji in se naj lotijo stvari, kjer bi se res dalo kaj prihraniti. Univerze pa naj puste pri miru, ker vsaj tu se denar davkoplačevalcev porablja dobro in v splošno korist. Ali jim je mar, da na poti?

Pirotška konferenca

V nedeljo ni imela komisija nobene seje, ker je urejevala material. Na večer so obiskali delegati maskarado, ki jo je priredilo žensko društvo. Bolgarski delegati so bili zlasti dobro sprejeti ter so se počutili zelo dobro.

Komisija je že pričela razpravljati vprašanje potniškega prehoda. Proučuje se vprašanje policijskih odredb in potnih listov in splošno prepricanje je, da bo tudi v teh vprašanjih prišlo do soglasja.

Iz krogov bolgarske delegacije se je izrazilo mnenje, da bi bilo idealno, če bi se potni listi samo izguba časa in nepotrebna pot. Lopovi, razbojniki in ljudje s slabimi namerami pa bodo našli itak sto načinov, da pridejo tudi brez potnega lista ali pa s ponarejenim čez mejo.

Glede končnega sporazuma med Bolgarsko in Jugoslavijo pa je dejal bolgarski delegat Keradžov:

»Sporazum je kot poroka. Brez obojestranskega pristanka in volje ni nobene poroke. Če ni sporazum sklenjen iz lastne volje, temveč vled pritiska ali strahu, potem ne more biti trajen. Da bi se pa prišlo do takega trajnega sporazuma, pa je treba storiti še mnogo stvari, da se takemu sporazumu pripravi pot. Vedno pa mora biti iniciativa v rokah Jugoslavije, kot večje in močnejše države.

Zahteve strojevodij

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je v prometnem ministristvu oglasilo zastopstvo strojnega osebja, organiziranega v društvu strojevodij. Deputacijo so vodili Sima Stanković, predsednik centrale v Belgradu, podpredsednik Ljudevit Fističić iz Zagreba ter Pavle Dežman, predsednik oblasne uprave iz Ljubljane in častni član društva. Strojvodje so prometno ministristvo informirali o težavah in brezmejnih naporih tehničnega strojnega osebja; dalje o tem, kako se je vršila služba v času, ko so bili zameti in kako je stanje strojev. Posamezne kurilnice bo treba reorganizirati in nabaviti moderne pripomočke. Deputacija je prosila, da naj bi ministristvo pri izdelavi novega zakona o prometnem osebju posvetilo vso skrb predvsem strojnemu in tehničnemu osebju ter da se uvrsti to osebje v tehnični stalež.

Belgrajske vesti

Belgrad, 11. marca.

Pogajnja med Jugoslavijo in Romunijo se bodo pričela dne 20. marca. Ta pogajanja bodo uvod pogajanjem, ki bodo obsegala 28 točk. V prvi vrsti se bo vršila načelna razprava o železniški politiki med obema državama, o direktnih tarifih in o direktnih vlakih. Predsednik naše delegacije je dr. Erhatič. Naša delegacija se stalno posvetuje.

Minister za vere je ozdravel in je danes zopet prevzel svoje posle.

Barski škof dr. Dobričić je bil danes ponovno pri ministru za vere.

Vseučiliški profesor dr. Lukman, bivši rektor ljubljanskega vseučilišča, se mudi v Belgradu. Danes je obiskal prosvetnega ministra Makeimoviča. Jutri ga bo sprejel predsednik vlade Peter Živković. Njegov prihod je v zvezi z zadevami ljubljanskega vseučilišča.

Rektor zavoda sv. Jeronima Madjerec pride za Veliko noč v Belgrad.

Bivši poslanec Panta Jovanović je s kraljevim ukazom postavljen za ravnatelja v 4. I.

Koncentracijo nemških grobov v Srbiji je ministar za vere odobril na prošnjo nemškega poslanstva.

Dr. Hieb, prvi tajnik češkoslovaškega konzulata, je danes zapustil Belgrad. Dr. Hieb je dobro obvladal tudi slovenščino. Poročen je bil s Slovenko.

Vesti o celibatu učitelje neresnične. Ker so se v zadnjem času širile vesti, da se bo za učitelje in profesorice uvedel celibat, se je danes zglasila v prosvet, ministristvu neka deputacija iz Zagreba. Načelnik Ilić jim je odločno zatrdil, da ni v ministristvu take namere. Mi smo moderna država. V tej moderni državi pa možitev profesorice in učiteljice ni zadeva države.

Zadušila se je žena ruskega zdravnika dr. Mišela. Od cigaretnih ogorkov se je vnela preproga, ki je povzročila požar.

Položaj inteligence v sovjetski Rusiji

Moskva, začetkom marca (»Ameia«).

V l. 1917 do 1922, ko je bila boljševiška revolucija na višku, se je popolnoma zanemarjalo vsako duševno življenje Rusije in zavladala je absolutna ravnodušnost do usode ruskih znanstvenikov in umetnikov. Cela vrsta najodličnejših predstavitev ruske kulture je tekla med revolucijskih let izginila. Po l. 1922 so komunisti spremenili svoje postopanje do ruske inteligence, ker so spoznali, da je uničevanje cveta ruske inteligence v škodo slovesu sovjetske vlade v tujini, a da tudi direktno škoduje lastnim interesom. Življenjske razmere inteligence so se nato vidoma izboljšale in narodni komisar za prosveto Lunačarski je celo govoril, da se je pričelo zlato stoletje za lepe umetnosti in znanstvo v sovjetski uniji. To je bilo seveda zelo pretirano, ker v primeri z ameriškim in evropskim kulturnimi delci, so bili tudi tedaj ruski kulturni delavci v obupnem položaju.

Začetkom prejšnjega leta pa se je naenkrat postopanje komunistov do inteligence spremenilo in znani Sahti-proces je bil prvi težak udarec proti nestranskim strokovnjakom, ki so zaposleni v industriji. Istočasno so nastali konflikti v gledališkem življenju. Omenjamo tudi samo spor za moskovsko umetniško gledališče, kjer so nastopili komunisti celo proti njegovemu ustanovitelju Stanislavskemu. Tudi bojni pohod proti Akademiji znanosti, ki je bila označena kot protirevolucionarno gnezdo, se ni pričel dosti kasneje. Vse to so bili znaki nove politike proti inteligenci. Letos se je ta politika šele popolnoma razvila. Nobene panoge kulturnega dela ni več, kjer ne bi bil viden sovražno pritisk v najostrejši obliki. V periodi, ki jo je Lunačarski označil kot zlato dobo za rusko inteligenco, so bila ustvarjena na razvalinah prejšnjega duševnega življenja umetna ognjišča sovjetske kulture. Preje so dali boljševiki ruskim inteligentom priliko za delo. Znanstveniki so mogli znanstveno delovati, pisatelji so našli založnika v Zvezi proletarskih pisateljev. Sovjetska šola, sovjetska gledališča, vse je dalo inteligenci dela, samo če je bil na delo pritisnjen rdeči sovjetski pečat.

Danes gre komunizem drugo pot. On ne mara sodelovanja vrhov ruske inteligence. »Ne potrebujemo nobenega templja znanstva in duhovnosti v njem! Proč z vsemi, ki so krivi, da ne postane znanstvo lastnina vseh!« To je danes geslo v sovjetski Rusiji. Ravno tako se presoja delo nestranskih strokovnjakov. Vsi ti so sumljivi, da pripravljajo spremembo na desno. Pri tem pa pozabljajo sovjeti, da morejo samo ti strokovnjaki rešiti sovjetsko industrijo iz kaosa. Kolegij pravnih zastopnikov bo razpuščen, ker je baje samo nepotrebno posnemanje meščanskih institucij. Novo sovjetsko sodišče ne bo poznalo več zagovornikov. Na dnevnem redu je tudi reforma srednje šole, vsled katere bo na tisoče učiteljev brez kruha. Od cele vrste pisateljev, ki so mogli dosežati dosegati delovno, zahtevajo komunisti kot pogoj njih nadaljnjega delovanja, da pišejo v boljševiškem smislu. Skratka, nova doba pomeni, da sme in more delovati v Sovjetski Rusiji samo inteligent, ki je komunistično politično absolutno zanesljiv.

Vsa ta preganjanja inteligence pa imajo svoj vzrok v tem, ker zgubila komunizem vedno bolj privlačno silo za mladino. Sovjetski voditelji se zato boje duševne sile nestranskih inteligence, ki je zrastle še v tradicijah predvojnega dobe. V zadnjih 12 letih se je v Sovjetski Rusiji marsikaj spremenilo. Samo revolucionarne fraze so ohranile staro veljavo. Še vedno občudujejo komunisti delavcem socialistični paradiz na zemlji. Delavci pa so med tem precenili vse te agitacijske fraze in danes prezirajo te gobezdače, ko vendar vidijo, da so življenjske razmere vedno slabše. Vsa nezadovoljnost in mržnja pa velja v prvi vrsti predpostavljenim, to je komunističnim gospodarskim teoretikom. In čisto zaman se sklicujejo na svoje proletarske pokolenje. Delavci ne dela nobene razlike med »belim« in »rdečim« inteligentom. In čeprav ti zanemarijo svojo obleto in svojo zunanost, jih vendar delavec sodi kot tujce. Ne manjka tudi žaljivk na račun rdeče inteligence. »Kaj, buržuj bi hotel biti,« sprašujejo zasmehujoče delavci rdeče inteligente. Tako morajo rdeči inteligenti iskati oporo pri nestranskih.

Ni pa misliti, da bi se ta položaj inteligence v kratkem izboljšal, ker špekulirajo Stalin in njegovi pristaši baš na te temne instinkte množice, kakor je to navada vseh pravih demagogov. Na delavskih shodih se že zopet čuje, da so samo tisti pravi prijatelji delavcev, ki imajo žulje na rokah. Stalin izgraja nizke instinkte mas proti strankarski inteligenci, da bi ji vzel besedo. Večina te inteligence je namreč simpatizirala s Trockim.

Tako je usoda ruske inteligence vedno enako žalostna. Preje so bili preganjani, ker so bili proti Trockemu, sedaj, ker so zanj, ali samo osumljeni, da so zanj, Proletarska diktatura je za inteligenco sama zguba.

Silen naval tujcev v Primorju

Sušak, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Na Sušaku je izreden naval tujcev, kakor v največji poletni sezoni. Zagrebško ravnanje se ni vzpostavilo več, kakor en vlak med Zagrebom in Sušakom.

Amerika odločila v Mehiki

Amerika oborožuje mladne čete - Oficirji vstajskih čet pridejo pred vojno sodišče - Ustreljen general

New York, 11. marca. (Tel. »Slov.«) — V Mexico City je bil ustreljen vstajski general Ireneo Villareal, ki ga ni zamenjati s predsedniškim kandidatom istega imena. — Združene države so vkrcale za Mehiko 10.000 pušk in 10 milijonov patron. V Mexico City je dospelo 20 ameriških letal, 5 pa jih še pričakujejo.

New York, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Vladne čete so zavzele mesto Zanitas, katero je branil vstajski general Urbaleo, ker so Indijanci plemen Jaki prestopili h Callesu. General Urbaleo je zbežal proti Durangu. Glavni stan v Mexico City se nada, da bo mogel v enem ali dveh dnevih javiti zavzetje Duranga in Tor-

reona. Pobegli vstajski vodja Aguirre se skriva sedaj na Istmu Tehuantepek. Predsedniku Gilu je ponudil svojo predačo s tem, da ga pusti svobodno oditi iz Mehike, predsednik za zahteva brezpogojno predačo. Vodilni častniki vstajev bodo prišli pred vojno sodišče. Vsa mornarica je odpelala iz pristanišča v Veracruz in križari ob obali, da prepreči Aguirrov beg v Guatemalo. Govori se, da je mehiška vlada nakupila v Združenih državah plinske maske, ki dosedaj v mehiški vojski še nikdar niso bile uporabljene. Ker vstaji nimajo niti ene plinske maske, bi vojskovanje s plinom imelo strašne učinke.

Francozi proti reparacijski banki

Pariz, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Konferenca strokovnjakov v Parizu je prišla danes do odločilne točke. Jutrišnja plenarna seja ima odločiti, ali naj se po načrtu reparacijske banke posvetuje še dalje, ali pa naj se posvetovanje odgodi. Dr. Schacht potuje zvečer v Berlin. Načrt banke so v Parizu sprejeli zelo hladno. V »Matinu« napoveduje Sauer, medtem ko napada dr. Schachta, konferenco neuspeh. Delati bodo na konferenci še tri dni, v najboljšem slučaju se bo predložil načrt za praktično izvedbo reparacijskih plačil,

toda glavna stvar, to je določitev celokupnega nemškega dolga, kakor tudi število in višina anuitet, pa bo ostalo nerešeno. Najpoznejše meseca aprila se bo sestala nova reparacijska konferenca, na katero bodo vlade same poslale svoje zastopnike. Dr. Schacht je s poročanjem svojih prvih poročil glede višine določenih anuitet za okoli pol milijarde dosegel komaj polovico minimalnih zahtev zaveznikov. Sedaj bi dr. Schacht rajši zapustil konferenco, preden bi ponudil še nadaljnje koncesije.

Kralj Amanullah zmaguje

London, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Posebni poročevalci »Chicago Tribune« poročajo, da se je v Afganistanu stvar za Amanulaha bistveno izboljšala, odkar se je slovesno odrekel modernizmu. Pred štirinajstimi dnevi je pred vsemi plemenskimi glavami v kandaharski mošaji prisegel, da bo Kabul in Afganistan zopet zavzel pod varstvom relikvije svetega Mohamedovega plašča. Stevilna plemena so od Habib Ulahi prestopila zopet k Amanulahu, ki ima sedaj med Kandaharjem in Heratom med vsemi pretendenti za prestol največje vojaške sile. Proti Kabulu in Habib Ulahu hoče prodirati začetkom aprila.

Trocki se pripravlja za odhod iz Carigrada

Carigrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Trockij očividno računa s tem, da bo kmalu odpotoval. Zapustil je ruski konzulat in stanuje od sobote dalje v hotelu »Tokatlian« z ženo in sinom v drugem nadstropju, nekoliko vrat oddaljen od sobe Vašega dopisnika, ki je na to postal pozoren s tem, da vidi prihajati sina Trockega, dočim oče in mati sobe ne zapuščata in ne sprejemata nobenega človeka. Trockemu so dali to svobodo najbrže proti obljubi, da bo živel popolnoma zase. Hotelsko osebje mora o vsem molčati.

Obisk živinorejske razstave v Budapešti

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Od 21. do 25. marca se bo v Budimpešti vršila velika živinorejska razstava. Kmetijsko ministrstvo je določilo posebno delegacijo naših živinorejskih strokovnjakov, ki jo bo vodil v Budimpešto dr. Prohazka, načelnik živinorejskega oddelka. Našo delegacijo bodo sestavljali živinorejski strokovnjaki iz vseh organizacij, ki delajo za povzdigo živinoreje. Posebna pozornost se bo posvetila razstavi plemenske živine. V ta namen se je določila gotova podpora.

Brezupna grožnja

HIŠNI POSESTNIKI GROZE LISTOM Z BOJKOTOM.

Zagreb, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Na obnem zboru organizacije hišnih lastnikov se je razpravljalo tudi o zagrebških listih, ki v vprašanju odnošajev razmerja med hišnimi lastniki in najemniki zavzemajo neobjektivno stališče nasproti hišnim lastnikom. Predsednik dr. Čačković je izjavil, da bodo hišni lastniki izvajali proti listom bojkot. Če ne bodo uspeli, bodo pričeli izdajati svoj lasten dnevnik.

Predlog o zobozdravniški službi

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Danes se je zglasila v Belgradu deputacija zobnih tehnikov iz Belgrada, Zagreba in Ljubljane. Zdravstvenemu ministrstvu so predložili načrt zakona o vršenju zobne zdravniške in zobne tehnične prakse. Načrt so izdelali sami. Načrt so izročili tudi trgovinskemu ministru, ker se v načrtu nahajajo odredbe obrtnega značaja. Ministru za socialno politiko pa so ga izročili zato, ker vsebuje določbe socialno-političnega značaja. Zobni zdravniki predviđujejo v svojem načrtu ureditev vseh odnošajev glede zobne zdravniške prakse. Dovoljenja za izvrševanje zobne zdravniške prakse naj izdaja zdravstveno ministrstvo zobnim zdravnikom, ki imajo najmanj eno leto prakse na specialnih zobnih klinikah in sličnih zavodih. Po načrtu naj se ukinejo olajšave za dentiste. Dosedaj so imeli pravico izvrševati zobno zdravniško prakso. Načrt vsebuje odredbe za ureditev dela zobnih zdravnikov.

Italijansko-francoska zrakoplovna pogodba

Milan, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Po dnevni konferenci sta francoski zrakoplovni minister Eynac in italijanski državni podtajnik za zrakoplovstvo Balbo podpisala zrakoplovno pogodbo o francoski zračni zvezi s Sirijo z vmesnim pristankom na italijanskem otoku Castel Rosso v Egejskem morju in o italijanski zrakoplovni zvezi s Tunisom z vmesnim pristankom na progi Genova—Barcelona v Marseillu.

Interpelacija zaradi smrtnih slučajev v Trieru

Pariz, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Verjetno je, da se bo v sredo v francoski poslanski zbornici razpravljalo o številnih smrtnih slučajih med francoskim vojaštvom v Trieru. Socialistični poslanec Barte je izjavil, da je po vestih, ki jih je prejel v času hripe, umrlo v Porenju 200 francoskih vojakov radi nezadostne oskrbe. Poslanec Rollin od Marinove stranke zahteva za stariše umrlih vojakov popolno odškodnino. Vojni minister naglašja, da so te vesti pretirane. Če bo preiskava dognala krivdo, je vojni minister odločen k najostrejšim ukrepom.

Avstrija za dvig živinoreje

Dunaj, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor se čuje, se bo za pospeševanje izvoza živine ustanovil v poljedelskem ministrstvu centralni urad kot posredovalnica za nakupovanje plemenske in vozne živine ter za propagando domače prodaje. Posredoval bo tudi nakupovanje plemenske živine v inozemstvu. V to svrhu so se že začeli razgovori z Romunijo in Jugoslavijo. Pred kratkim časom se je taka akcija že dogovorila s štajersko deželno vlado.

Minister Burov o zblizanju z Jugoslavijo

»Politika« objavlja razgovor svojega dopisnika z bolgarskim ministrom Burovom o pirotski konferenci ter o zblizanju med Bolgarsko in Jugoslavijo. Med drugim je dejal minister Burov:

O pirotskih pogajanjih morem reči samo to, da je to v resnici srečen dogodek. Predvsem pa so pomembni, ker so prvo zblizanje in prva etapa boljših odnošajev, za katere se iskreno trudita obe vladi. Trdno sem prepričan in verujem brez omahovanja, da bodo pirotska pogajanja opravičila iskrene želje obeh strani.

Pirotska konferenca vsekakor ne bo dolgo trajala. Konferenco sestavljata tudi dva oficirja, znano pa je, da so oficirji že po svoji stroki vajeni, da dovrše vse posle hitro.

Na vprašanje novinarja, kakšno važnost pripisuje minister Burov konferenci, je ta odgovoril:

»Kakšno? To je jasno! Konferenca v Pirotu je prvi stik naših dveh dežel. Kot tako čijenico jo je treba tudi sprejeti. Naši delegati so čisto pravilno in točno podali izjave. Z njihovim stališčem sem zadovoljen in prepričan sem v uspeh.«

Nato je minister Burov obširno govoril o slabem vplivu pisave nekaterih listov na zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarsko. Ni Bolgarska takšna, kakršno jo opisujejo bolgarski emigranti. Tisk, ki širi njih spise, škoduje zblizanju. Smejati se je moral, ko je čital, da mu je dodeljen kot nadzornik macedonski poslanik Karandjulov. Dokler se tisk ne oprosti od uplivi neodgovornih oseb, tako dolgo so tudi vse izjave iluzorne, ker bo hezupanje še nadalje obstajalo.

Na koncu je še g. minister Burov povdaril, da vztraja tudi danes v celoti na svoji prejšnji izjavi, da je Bolgarska prijateljsko razpoložena do Jugoslavije.

Papež obišče vse katoliške države

Varšava, 11. marca. (Tel. »Slov.«) »Rzeczpospolita« poroča iz vatikanskih krogov, da se je papež izjavil, da bo leta 1930. potoval po vseh katoliških deželah, in sicer v smeri Trst, Zagreb, Budimpešta, Krakov, Varšava, Dunaj, München, Bruselj, Dublin, Pariz, Madrid, Lisbena, v letu 1931. pa hoče potovali v Ameriko.

60 letnica kanonika Barleta

Zagreb, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri bo proslavil 60 letnico slovensko-hrvatski pisatelj kanonik Janko Barle. Barle se je rodil leta 1869. v Budanju pri Vipavi. Sole je končal v Novem mestu, Karlovcu in Zagrebu. Bogoslovne študije je končal leta 1892. v Zagrebu. S pisateljskim delovanjem je pričel že leta 1887. v »Dolenjskih novicah«. Potem je aktivno sodeloval pri »Dom in Svetu«, kjer je napisal mnogo literarnih in zgodovinskih stvari. Pisal je za »Koledar« in »Slovenske večernice«. Bil je sodrudek Matice Slovenske. Barle se je mnogo bavil z zbiranjem narodnih pesmi. Leta 1890. je pričel aktivno sodelovati pri »Slovenecu«. Objavil je veliko pripovednih novel. V »Zgodovinskem zborniku« je objavil večje število člankov in razprav iz slovenske zgodovine. Bil je tudi sodrudek »Loveca« in »Angelčka«. V hrvatski literaturi je nastopil v zagrebškem »Katoliškem listu«. Pisal je tudi v »Obzorje«. Sodeloval je v znanstvenih listih. Zlasti je v »Liječničnem Vjesniku« objavil mnogo zanimivih razprav o zgodovini hrvatskega zdravništva in o boleznih na Hrvatskem. Pisal je za literarno revijo »Prosvjeta«. Dalje časa je bil urednik izdaj Društva sv. Jeronima. Leta 1913. je postal urednik ugledne glasbene revije »Sv. Cecilije«, ki jo urejuje še danes. Pri »Narodni politiki« sodeluje danes v literarno pripovednem področju.

Vprašanje kmetij. zbornic

V nedeljo je Srbsko kmetijsko društvo nadaljevalo debato o ustanovitvi kmetijskih zbornic. Dr. V. Stojković, načelnik v kmetijskem ministrstvu, je proti ustanovitvi kmetijskih zbornic, ker da je pri nas narod še na prenikul kulturni stopnji in ne bi mogel izvesti organizacije teh zbornic.

Predsednik društva g. Miljković mu je upravičeno ugovarjal, ker sploh ne bi nikamor prišli, če bi samo čakali, da pride narod na višjo kulturno stopnjo. Naloga zbornic je baš ta, da one izvrše to delo.

Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se izvoli odbor petorice, ki naj izdela zakonski načrt o kmetijskih zbornicah in ga potem predloži kmetijskemu ministrstvu.

Nato se je govorilo o trgovinskih pogodbah s Turčijo, Bolgarsko, Grško in Poljsko. Vse te pogodbe morajo biti v korist kmetijstvu in morajo razširiti trg za naše pridelke.

Nato se je razpravljalo o železniških in carinskih olajšavah za izvoz kmetijskih pridelkov. Sklenjeno je bilo, da se v teh vprašanjih vprašajo za mnenje vse kmetijske organizacije in šele na podlagi njih odgovorov se izdela definitiven predlog o teh olajšavah.

Ko je bila razprava o teh splošnih vprašanjih rešena, se je govorilo še o internih društvenih zadevah.

VRHOVNI ZAKONODAJNI SVET

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Seja Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se bo sestala 14. marca, bo bolj slavnostnega značaja. Prisostvoval ji bo tudi pravosodni minister dr. M. Srškić, ki se bo do takrat vrnil v Belgrad. Ob tej priliki bo govoril predsednik zakonodajnega sveta Mihaš Jovanović, ki bo pojasnil namen te ustanove. V ostalem bo seja bolj manifestacijskega značaja.

Primorske vesti

Umetno jezero v svrhu melioracije zemljišč v Kopršnici in Istri je projektirano ob izvirih Rižane.

Potopil je jadrnico »Monte Grappa« Lloydov parnik »Helouane« na poti v Aleksandrijo blizu Umaga. Vzrok megla. Od 5 mož posadke jadrnice, ki je bila doma iz Kiođe pri Benetkah so rešili le dva.

Na 12 let in pol je bil pred porotniki v Pulju obsojen kmet Anton Markešić iz Topovdovaca pri Buzetu, ker je lani ustrelil iz koprškega sejma vračajočega se sovaščana 26 letnega Jožefa Vadrnala.

Celo vrsto novih avtomobilskih voz je sklenila italijanska avtoristična zveza na konferenci v Opattju. Med drugim se bo uvedla tudi hitra avtozveza Gorica—Postojna—Vrhnika—Ljubljana, glede katere se dogovarja firma Ribi v Gorici z jugoslovansko vlado in nekimi ljubljanskimi prometnim društvom. Na konferenci navoči jugoslovanski zastopnik je obljubil, da se bo zavzel za hitro rešitev tega vsekakor jako potrebnega in koristnega projekta.

Na poti k sv. maši se je skoro smrtno ponesrečila Zafan Franciška, stara 32 let, iz Strážnice št. 4. Urezala jo je kar šest drn in strn in padla blizu Podbrda v 25 metrov globok prepad. Sedaj se zdravi v gorški bolnici. Zdravniki se še o njenem stanju niso izrekli.

Eno uro med bedo in trpljenjem

V hiralnici sv. Jožela

Dolga leta hodim tam mimo. Velika, dvonadstropna siva hiša. Nad glavnim vhodom napis: Hiralnica sv. Jožela. V poletnih dneh sem včasih s pločnika vrgel bežen pogled skozi katero izmed odprtih oken. Ob belem zglavju visoko postlane postelje jo sedela sključena starka in z uvelimi prsti zamišljeno prebirala jagode rožnega venca. Tako čakajo, da se jim izpolnijo dnevi na tej zadnji postaji življenjskega romanja.

Oglasil sem se pri sestri vratarici.
»Obiskal bi rad vaše varovance. Prosim, kje naj se priporočim za dovoljenje.«
»Izvolite se potruditi v pisarno.«
Šla je z menoj na hodnik, kjer je v steni vdolbina pokrita s steklom, pod steklom kip Brezmadežne. Lučka gori pred njo in bele lilije hrepene proti njenemu obličju.
»Tam je pisarna.«
Sprejela me je voditeljica pisarne, častita sestra Kerubina.
»Prosim, ali bi si smel ogledati hiralnico in vaš zavod za umobolne?«
»Lahko. A videli boste samo onemoglost, uesrečo in trpljenje.«
»Hvala. Prej pa bi še prosil nekoliko podatkov o vaši ustanovi.«

USTANOVITEV.

»Pobudo za ustanovitev hiralnice je dala sestra Leopoldina Hoppe, bivša prednica usmiljenih sester v ljubljanski javni bolnici. Njeno plemenito misel je podpiral Heidrich, misijonar in kurat v bolnici. Osrednja hiša usmiljenih sester reda svetega Vincencija Pavelskega v Gradcu je dala na razpolago potreben denar, ljubljanski knezoškof pa stavbni prostor. Tako je bila hiralnica dograjena l. 1875. in so se to leto naselili v njej že prvi hiralci. Leta 1902. so prizidali še oddelek za umobolne. Zavod ima lastno ekonomijo. Polja in travnike obdelujejo sestre s pomočjo za delo sposobnih hiralcev, oziroma umobolnih. Z brezplačnim obdelovanjem polja zaslužijo sestre 25 prostih mest za najrevnejše hiralce. Letos je takih mest celo 28. Vseh sester je 58. V oskrbi imamo 112 hiralcev, 82 žensk, 90 moških. Na oddelku za umobolne jih je 224, 113 moških, 111 ženskih.

Razen v postrežbi hiralcev in nadzoru umobolnih so sestre zaposlene v pekarni, pralnici, kuhinji, pri krpanju perila in obleke. Vedno je dovolj dela v ljubezni do bližnjega.

»Pod kakšnimi pogoji sprejemate hiralce v zavod?«

»Običajno plačujejo za vsakega, ki ga pošljejo k nam, po 15 Din dnevno.«

»Ni veliko.«

»Ni. Če bi ne bilo lastnega gospodarstva, bi s tako pičlimi denarnimi dohodki zavod ne mogel zmagovati ogromnih vzdrževalnih stroškov!«

»Kako je bilo pri vas med vojno?«

»Trpeli smo zlasti pomanjkanje živil. Pokojni dr. Krek je za hiralnico v tistih težkih časih mnogo storil. Poskrbel je, da zavod ni ostal brez živil.«

»Hvala lepa, prečistita! Prosim, če vam dopušča čas, spremite me na oddelke.«

Hiralke

Snažna, dokaj prostorna, svetla soba s štirimi posteljami. Med oknom vdolbina v steni, v vdolbini kip Marijin, ki ga krasi rože. Na posteljah hiralke.

»Dober dan!«

»Dober dan Bog daj, gospodi! Dva, trije slabotni glasovi so se mi odzvali. Pristopim k prvi, ki mi je bila najbližja:«

»Kako Vam gre?«

»Dobro, dobro nam je. Lepo skrbite za nas. Imamo stanovanje, hrano, postrežbo in mir.«

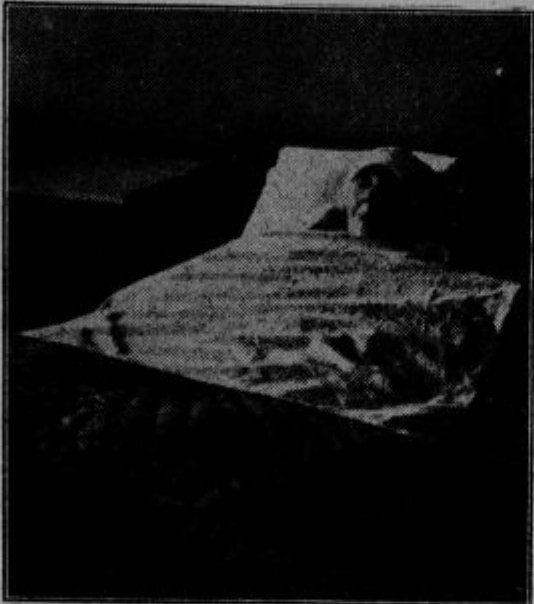
»Ali vedno ležite?«

»Večinoma. V nogah sem slaba, težko hodim. Pozimi sem najrajša v postelji.«

Je domačinka. Svojih boljših dni polovico je preživela na Primorskem, ker je njen pokojni mož tam služboval. Ko je vdovela in se postarala, je prišla s pičlo pokojnino v hiralnico. Neka dama je bila pri njej in ji je prinesla sladke priboljške. Starka je z drhtečimi prsti lomila pecivo in ga poževala.

Druga. Sedi na postelji in si popravlja odejo po nogah.

»Naša mučenica!« opozarja usmiljenka.
»Ste bolni?«
»Oh, gospod, strašno trpim! Moje noge!« Bolesno govori in solze ji vro na oči.
»Pokažite, Matilda, kakšne noge imate!«
Odkrije noge. Vidim povita stopala. Odvije, mraz me stresa. Iz oteklih, plavkasto nabreklih stopal se ji cedi gnoj. Ne, s temi nogami, s temi ranami ne more hoditi! Ali bo še kdaj mogla? Z nemim pogledom se oziram v redovnico. Molče mi odkimava.

Ančka, 94 letna hiralca, ki je bila lani še kuharica.

»Mraz, gospod, ozeblina so mi to povzročile. Strašno me peče in trga! Čemu moram toliko pretrpeti?«

»Potrpajte, bo boljše!« tolažim.
»V grobu. O, ko bi bilo že kaj kmalu!«

64 let je stara. Upokojenka iz tobačne tovarne. Ni bila omožena, nobenih svojcev nima. Kaka prijateljica jo včasih obišče. Sestre ji strežejo z veliko ljubeznijo.

Tretja. Majhna, neznatna ženica, živahnih kretanj. Iz bele skodelice srebra kavo in me pozorno motri.

»Koliko ste stari?«

»O sveti Luciji jih bom osemdeset. Iz Horjula sem doma. Vse življenje sem služila za dekle pri tujih ljudeh. Lepo skrbte tu zame, ali umrla bi vendarle rada doma, v svoji ljubi domači fari. Saj veste, gospod, še ptička rada leti tja, kjer se je izvalila...«

V sosednjo sobo. So kar vrata iz ene v drugo. Ženice leže, radovedno dvigajo glave in ogledujejo nenavadni obisk. Na postelji za vrati leži bolnica, upadlega obličja, nezdrave barve.

»Petnajst let sem bila kuharica v garnizijski bolnici. Peldeset let sem stara. Prehladila sem se in dobila vnetje reberne mrene. Pripeljali so me sem. Z bornimi, od ust pritriganimi prihranki ležim tu od vsega sveta zapuščena. Nimam nikogar...«
Prosila je, naj bi opozoril tiste, ki je pri njih pustila svoje najboljše moči, da bi se je spomnili v nadlogi.

Dalje. 78 let stara, bivša služkinja. Pred šestimi leti je prišla v hiralnico. Nad 20 let je stanovala tam gori nekje pod gradom. Nazadnje so jo vrgli na ulico. Postrežnica je bila, njen mož preprost tesar, ki je umrl pred davnimi leti. Sama se je ubijala s sinom, ki je študiral in postal misijonar. Ni dolgo, kar ji je umrl. V tišem žalovanju za njim preživlja jesen svojega življenja onemogla, stara...

Od naslednji postelji sedi mlado, 28 letno dekle. Nemirna je, vsa drhti. Nagovorim jo. Z obema rokama si pokrije obraz in buši v histeričen smeh. Težko pride do besede, mora se smejati, mora, mora. Z očitnim naporom se premaguje, toda vznemirjeni živci delujejo z neukrotljivo neizprosnostjo. Od l. 1917. je z njo tako. Prestrašila se je bila ob priliki eksplozije municije na ljubljanskem polju. Od tedaj drhti noč in dan...

V zadnji sobi v pritličju leži po letih najstarejša hiralca, 94 letna Ančka. Lani je prišla šele v hiralnico, prej je ves čas služila za kuharico pri samih boljših rodbinah. Polgluha je, vsa slaba. Teža

let jo je zmagala. Pravijo, da izhaja Ančka iz neke obubožane plemiške rodbine.

Še naprej? Čemu? Povsod ista slika: starost, onemoglost. Večinoma so to bivše služkinje, delavke. Vse so dale življenju svoj davek. Sedaj so tu, vsaka s svojo povestjo, ki je najčiste podobna zgodbi hlapca Jerneja.

Umobolni

Sestra me vodi preko dvorišča v poslopje, kjer so nastanjeni umobolni. Iz neke sobe v pritličju vzbudi mojo pozornost bučen hrup. Sestra odpre vrata. Neprijeten, pokvarjen zrak mi udari v nos. Kakih 30 postav obmiruje in se zagleda vame.

»SIN BOŽJI« **IN DRUGI.**

V mojo neposredno bližino se prireje bled človek slabih zob, vodenih oči. Podjetno se vstopi predme in me ogleduje.

»Kako vam je ime?«

»Franc Jožef drugi, pravi sin božji, to sem jaz. Tudi župan sem bil, med vojno pa oberst pri ajzenponregimentu. Božja čast in oblast ni majhna. Najboljše je, če darujete vsak eno krono v dober namen.« — Pet let je v zavodu, doma neke na štajerskem.

V slabih, obnošenih oblekah, nekateri s cilindrom na glavi in v modrem predpasniku. Zvečijo tobak, drugi kade, ob mizah v kotu igrajo karte. Med njimi dečki 13—16 let. Drug mimo drugega blodijo, dopovedujejo si nesmiselne stvari, kriče, pojo, se zamišljajo in bledejo. Nekoliko parov rok se je dvignilo proti meni z eno samo prošnjo: Domov! Instinktivno hrepene po svobodi, saj z omračenim razumom ne morejo oceniti njene vrednosti. Domov? Ne! To je njihova zadnja postaja. Od tu zanje ni poti drugam, kot na oni svet, kjer se bodo njihove duše zopet zavedle v spoznanju. Vsi so šli isto pot: opazovalnica, umobolnica na Studencu, oidelek za umobolne v prisilni delavnici in naposled hiralnica. Neozdravljive, mirnejše blazneže pošiljajo sem.

ZENSKO.

Skozi železna, mrežasta vrata sledim usmiljenki v prvo nadstropje. Vstopiva v veliko sobo. Čez petdeset žensk, med njimi dedice 10 do 12 let. Plaho zro name, boječe se približujejo. Vedno bolj se oži krog okoli mene. Sestra pokliče neko ime. Iz gruč se izluči visoka ženska belih las, roke v zajčjem muti.

»Ich bin Kaiserin von Österreich und Königin von Ungarn,« pripoveduje nemško. »Moje ime je Marija Stuart, imam veliko zbirko rimskih slik doma.« Govori tiho, skoro šepetaje, kot bi zaupala samo meni. Sestra jo hvali, da je mirna, pokorna in poslušna. 67 let je stara. — Nekdo me cuka za rokav. Majhno ženšče, živahnih oči in še živahnejših kretanj se mota okoli mene in deklamira: Srečo novo leto in vesele praznike vam voščim. Bog vam povrni milijone, ki ste jih dali za reveže. Če boste kdaj kaj potrebovali, kar na dobre ljudi se obrnite, pa bo bolje. V nekem kotu zamišljeno sameva de-

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske kali v naše telo. Pri boleznih grla, hripavosti, elasu in nahodu so radi tega neobhodno potrebne okusne Anacot-pastile dr. Wanderja. Dobivajo se v vseh lekarnah.

kle s pristrizeno frizuro in se ne zmeni, kaj se godi okoli nje. Druga zopet hoče, da bi pohvalil njeno risarsko spretnost. Na pol zmečkanem papirju mi je molela pred očmi s svinčnikom narisane profile moških in žensk. Nekateri med njimi so tudi pletle. Večinoma pa so bile brez dela.

IDIOTKI.

Med temi sem dobil najbolj žalosten vtis. Od rojstva gluhom, slep otrok štirih let, prikupljivega obrazka leži v postelji in miruje. Pa ne vedno. Sestra pripoveduje, da rad škodo dela in da lrga srajčke. Na nizki leseni klopi sede štirje, pet. Med njimi tip mladega božjastnika s strašno spačenim obrazom. Nemirno vije z glavo, kot bi ga nekaj tiščalo za vratom, in se oglašja s čudnim, živalskim glasom. Po tri usmiljenke so skoro neprestano zaposlene okoli teh siromačkov.

Pokazali so mi še bolniške sobe. Vzorna snaga in red, domačnost. To je v prvem nadstropju na oddelku za umobolne. Iz pritličja pa prihaja moško petje, še dokaj ubrano, in pa glasovi harmonike. »Mali Dobravec zopet vleče meh,« omeni sestra in se nasmehne. »Moramo jim dovoliti to zabavo, sicer bi ukrenili kaj narobe. So že tudi ključke ponaredili in skušali pobegniti.«

RADI BOGA.

»Sestra Kerubina, ali niso prenaporne žrtve, ki jih doprinašate usmiljenke za te siromake? Ali so Vaši živci dovolj močni, da vse to preneso. Jaz bi ne zdržal, ve pa ste ženske.«

»Žrtvujemo se radi Boga v ljubezni do bližnjega. Bog nas je poklical v pomoč bednim. Bog nas krepi, da moremo vršiti svoj poklic. V zgodnjih jutranjih urah poklekamo sestre k mizi Gospodovi, sveta Evharistija nam je v uteho, bodrilo in najslajše plačilo. Ne radi nas sestra, radi teh ubogih bitij bi srčno želela, da bi svet kazal več zanimanja za prebivalce te hiše. Za Miklavže sem šla nabirat darov. Kjer se nisem nadejala, so dali, kjer sem pričakovala, sem bila odklonjena.«

Z razbolnimi žustvi sem odhajal iz hiralnice sv. Jožela.

Na sredi »sin božji«, zraven njega mati Dobravec z »mehom«.

P. Fawn:

Brodolom

Zadnji bučeči orgelski glasovi so se izgubljali po cerkvi. Velika cerkvena vrata so se odprla in novoporočenca sta stopila s srečnim obrazom preko praga. Z žarečim smehljajem na ustnicah je za trenutek obstala mlada žena, potem je hitela lahkokrijo navzdol po cerkvenih stopnicah, na katerih se je gnetla radovedno občudujoča množica ter ob strani svojega moža sedla hitro v avto, ki ju je odpeljal.

Končno, končno je bila sama z možem, na kojega strani naj bi nastopila skrivnostno potovanje v življenje.

»Ste li poznali gospodično Hotte?« je vprašal stari Henel ter se pri svojih besedah z roko dotaknil mladega vitkega moža, ki je napol pokrit stal za cerkvenim stebrom in imel na vrviči lepega psa.

»Seveda ste jo morali poznati,« je hitro pristavil, ne da bi ogovorjenemu dal časa za odgovor. »Saj je bila ob istem času v Ameriki kot Vi. Koliko je že, odkar ste se vrnili?«

Georg Mende, ki so se ga ta vprašanja tikala, je odgovoril samo na poslednje.

»Dva meseca sem že zopet doma,« je dejal ter odvezal psa z verige, ki jo je; zopet svoboden, hitro udri po stopnicah.

»Kako? Že dva meseca? In me še niste posetili?«

»Mi morate oprostiti, bil sem preveč zaposlen. Priznati moram tudi, da moje razpoloženje ni bilo baš najboljšo. Živel sem zelo samotarsko.«

»Kakšna skrb vas teži?« je vprašal Henel iskreno in z očetovsko zaupljivostjo, ki mu jo je dovoljevala velika starostna razlika. »Mo-ate mi vse povedati, dragi, če Vam to dopušča diskreција. Verjemite mi, človek najbolje obvlada svojo bol, če ne ostane sam.« njo. Če se izgovori, postane srce lažje.«

»Morda imate prav,« je pritrdil mladi mož. »In ker spadate k mojim najstarejšim prijateljem, mi bo morda prav prišlo, če vam pripovedujem o tem, zakaj sem prišel, da iz daljave prisostvujem poroki gospodične Hotte, zakaj sem prišel baš s psom Naneto —«

»Vaš pes ima torej v vaši zgodbi važno vlogo?«

»Zelo veliko celo! A naj vam povem vse. Predvsem morate vedeti, da sem ženo, ki se je prav pred nekaj trenutki odpeljala, spoznal v New Yorku. Nek sem bil gost pri neki znani družini, sem imel čisto priliko biti v njeni družbi. Od prvega dne našega poznanstva me je očarala lepota gospodične Hotte, a še bolj ljubkost, ki jo je izraževala vse njeno bistvo. In ne da bi se bil za to potegoval, nenadoma sem se prišteval k njenim številnim obože-

»Idiotki«

Kaj je novega

Koledar

Torek, 12. marca. Gregor Vel., Bernard. Jutri: Teodora, Kristina.

Vsi potniški vlaki zopet vozijo

Ljubljana, 11. marca.

Počeni v torek, 12. marca, vozijo zopet redno naslednji potniški vlaki, ki so bili svojčas ukonjeni radi pomanjkanja premoga na železnici:

Na progi Rakek-Ljubljana: vlak št. 623, odhod iz Rakeka ob 13.15, prihod v Ljubljano 14.35.

Zagreb-Zidani most št. 619 iz Zid. mosta ob 14.22, v Zagreb ob 16.50.

Ljubljana-Jesenice: št. 913 iz Jesenice 9.42, v Ljubljano 11.35 in št. 916 iz Ljubljane 14.40, na Jesenice 16.54.

Ljubljana-Kranj: št. 926 iz Ljubljane ob 17.20, v Kranj 18.09; št. 925 iz Kranja 18.33, v Ljubljano 19.23.

Jesenice-Planica: št. 8616 z Jesenice 17.05, v Planico 18.07.

Kamnik-Ljubljana: št. 8465 iz Kamnika 18.25, v Ljubljano 19.55.

Ormož-Murska Sobota: št. 8714 z Ormoža 10.30, v Mursko Soboto 12.18; št. 8727 iz Murske Sobotke 14.15, v Ormož 16.00.

Maribor-Ormož: 1115/1116 iz Maribora 10.40, v Ormož 12.28 in št. 1125/1126 iz Ormoža 12.47, v Maribor 14.40.

Ljutomer-Radgona: št. 8815 iz Radgone 10.04, v Ljutomer 11.19 in št. 8832 iz Ljutomerja 12.10, v Radgono 14.30.

Grobelno-Rogatec: št. 8135 iz Rogatca 13.30, v Grobelno 14.47 in št. 8142 iz Grobelnega 15.40, v Rogatec 16.45.

Maribor-Fala: št. 9024 iz Maribora 17.10, v Falo 17.48 in št. 9025 iz Fale 17.58, v Maribor 18.41.

Celje-Velenje: št. 9133 iz Velenja 12.00, v Celje 14.27 in št. 9134 iz Celja 13.30, v Velenje 15.44.

Velenje-Dravograd-Meža: št. 9131 iz Dravograda 10.45, v Velenje 14.22 in št. 9132 iz Velenja 5.15, v Dravograd 9.43.

Poljčane-Slov. Konjice: št. 8233 iz Konjic 13.10, v Poljčane 14.10 in št. 8238 iz Poljčan 15.45, v Konjice 16.34.

Karlovac-Ljubljana: št. 9216 iz Karlovca 9.00, v Ljubljano 14.30.

Ljubljana-Novo mesto: št. 9217 iz Ljubljane 13.18, v Novo mesto 16.03.

Grosuplje-Kočevje: št. 9313 iz Kočevja 11.41, v Grosuplje 13.35 in št. 9314 iz Grosuplja 14.25, v Kočevje 16.21.

Novo mesto-Straža-Topolice: št. 9533 iz Straže 11.02, v Novo mesto 11.20 in št. 9536 iz Novega mesta 12.00, v Stražo 12.18.

Kako so v Žužemberku ozdravili latu

Iz Žužemberka.

Poleg zime in bolezní nas obiskujejo tudi razne druge nadloge, tudi dvonogate. Ciganov nikoli ne zmanjka, razni »popotniki« si podajajo vrata. Naši ljudje, sami siromaki, dajejo deloma iz usmiljenja, deloma iz strahu. Nekateri potepuhi pa se ne zadovoljijo z dobroto ljudi, še z lumparijo jih pripravljajo ob denar. Tako je pretekli teden po dvorski občini hodil nek močan, oblastem menda že dobro znan vagabund, ki se je izdal za konjederskega pomočnika. Lagal je, da je proglasen strog pasji kontumac. Kjer je videl neprivezanega psa, je šel v hišo in od gospodarja zahteval 10 Din »kazni«. Tako je nabral po raznih vaseh že precej kovačev. Ta načrt zaslužka pa mu je bil prepočasen. Zato je mimogrede tudi kradel. V neki hiši na Jami je vzel več denarja in še čisto nove moške čevlje. To mu je bilo v nesrečo. Lastnik je tatvino kmalu opazil in osumil potepuha. Naznanil je zadevo orožnikom, ki so »konfederac« zalo-

valcem. Da bi jo videl in lahko vedno znova videl, sem se dal vpeljati v vse salone, kjer je občevala. In kot poštenjak si nisem mogel dalje prikrivati: bil sem za življenje in smrt zaljubljen v to lepo bitje, ne da bi bil kdaj imel pravo priliko ji to priznati.

»Bili ste torej boječ, dragi prijatelj? Niste si upali preiti k odkritemu dejanju?»

»Vsikdar je človek, če zares ljubi, nekoliko boječ. Poleg tega mi mlada dama ni dala nikdar prilike, da bi ji izrazil svoja čustva, četudi je bila napram meni vedno zelo ljubezniva.«

Prekinil je svoje pripovedovanje, da pokliče svojega psa. Po kratkem presledku je Georg Mende zopet nadaljeval svoje pripovedovanje.

»Nekega dne sem zvedel, da se gospodična Hotte namerava zopet vrniti v Evropo. Po spretnem izvedovanju sem zvedel tudi za dan njenega odhoda. Vedel sem tudi, na katerem parniku si je vzela mesto.«

»Razumem... in vi ste se ukrcali na isti parobrod?»

»Da. V trenutku, ko je ladja zapustila luko, sem se nenadoma pojavil pred mlado damo, ki je pri tem močno zardela.«

»Zardela je? Iz tega se je torej dalo sklepati, da napram vam ni bila brezbržna.«

»To sem takrat tudi mislil in se čutil ob tej misli zelo srečnega. Gospodična Hotte mi je s svojo ljubeznjivostjo dala roko in videti je bila zelo vesela dejstva, da bova mogla skupno potovati v domovino.«

Georg je vzdihnil, potem pa nadaljeval s svojim pripovedovanjem.

»Saj veste, kako hitro in lahko se na

tili v Stavčevsi, ko je zopet za kovače »posloval«. Prijeli so ga in našli ukradene čevlje pri njem.

Sedaj pa je »konfederac« popadla naenkrat čudna bolezen. Ne da bi orožnikom na kako vprašanje odgovoril, je naenkrat padel v sneg, zaril glavo vanj in se ni več ganil. Ker so pa orožniki slišenim boleznim že vajeni, so preskrbeli ročne sanje, nanj naložili »bolaika«, otroci so potegnili, pa je šlo ročno po cesti proti Žužemberku. Ves čas je bil »bolnik« v nezavesti in se niti ganil ni. Ko pride sprejeti pred sodnijo, so bili orožniki v zadregi, kaj naj naredijo z njim. Že so iskali ljudi, ki bi ga prenesli iz sni. Tu pa pride radikalna pomoč.

Ko lastnik ukradenih čevljev vidi, kako ima na saneh ležeči tat napete hlače in kako izvalno kaže neizrekljivi del telesa proti njemu, se ni mogel premagati in je v trenutku, ko so bili orožniki proč obrnjeni, parkrat prav nemilo pobožal ta del telesa s svojim čevljem. In glejte čudo! Bolnik je takoj prišel k zavesti, skočil po konen ter iskal svojega »zdravnika«, da se mu zahvali. A to so preprečili orožniki, ki so ga pograbili in odpeljali v ječo.

Smuška

skakalna tekma za darilo »Slovenca«

Ljubljancan g. Bogo Šraml priporil »Zmagovalca«

Bled, 11. marca.

Včerajšnja tekma v sportnih skokih je bila na tukajšnji novi 60 meterski skakalnici prva ter so se zanj vsled tega in tudi vsled kratkega časa, ki je bil za to dan na razpolago, vršile zanj temeljite in mrzlične priprave. Skakalnica ima krasen teren, ker leži v senčni strani; pod skorjo snega je bil še pršič. Skakalnica je bila tudi sicer dobro pripravljena ter so bili tekmovalci z njo povsem zadovoljni. Snehne razmere so bile takisto zelo povoljne, le v dolini v izletu je bil sneg od solca že nekoliko omehčan, odnosa ne dovolj slinjen.

Lep sončen dan je kljub neznatni reklamni privabil k tej zanimivi tekmi številne gledalce iz Kranja, Jesenice, Mojstrane, Kranjske gore, Ljubljane itd. Ker bo Bled po vsej priliki privabljal kmalu tudi v zimi dovolj tujcev-izletnikov ter obenem zlasti internacionalne tekmovalce, kateri imajo vse drugačne in veče zahteve, morajo domačini pač računati s tem dejstvom. V tem smislu jim bo treba zlasti poglobiti in pospešiti skrb za disciplino in vestransko pripravljenost za takšne in podobne prireditve. Ne gre, da bi se vse odlašalo na zadnji čas in vse valilo na tuja ramena!

Za to tekmo, ki jo je priredil Sm. k. Ljubljana, je uredništvo »Slovenca« poklonilo prehodno darilo, bronastega »Zmagovalca«. Startalo je skupno 11 tekmovalcev, kar je zadostno število z ozirom na dejstvo, da se na tej skakalnici še ni treniralo ter tako ista tekmovalcem še ni dosti poznana. Vsi tekmovalci so dosegli zelo lepe uspehe, zlasti sta se pa odlikovala Bogo Šraml in Joško Janša. Vsak tekmovalac je izvedel po en poskusni in dva obvezna skoka.

Od udeležencev ing. Hanssenovega tečaja za smuške skoke, ki se je vršil pretekli teden na Bledu, je startal na tekmi edino Matko Ukhar iz Bleda. Zal je že pri prvem skoku zlozil smučko in je moral vsled tega od nadaljnje tekme odstopiti. Od nadaljnjih udeležencev ing. Hanssenovega tečaja je izven konkuren-

crovu med ljudmi razvije zaupnost. Jaz svoje tovarišice čez dan nisem zapustil niti za trenutek, in njena duhovita vedrost me je potisnila v srečnejši svet, ki o njem sicer samo sanjamo.«

»Gotovo ste ji razodeli svojo ljubezen?»

»Ne, zares ne. Nisem hotel motiti svoje sreče z nepredvidenim in sklenil sem, da ji šele na suhih tleh doma povem o svoji ljubezni.«

»In kako se je končala povest, dragi prijatelj? Vidite, da sem res radoveden.«

»Blizali smo se celini, ko nam straža javi, da se v bližini nahaja ladja, ki je obsedela na peščini in potrebuje pomoči. Kapitan tega dejstva ni bil prav posebno vesel, ker je z nekim drugim parnikom hotel tekmovali v hitrosti. Kljub temu si ni upal nadaljevati vožnje in je vozil v smeri brodoloma. V bližini ogrožene ladje smo se ustavili ter spustili čoln v vodo.«

»In ste prišli pravočasno, da bi rešili potopljence?»

»Nobenega človeka ni bilo več na ladji, in vendar še eno živo bitje. Tudi mornarji so to opazili. Klicali so: Ničesar ni, razen klavertnega psa! In ne da bi se dalje brigali za nesrečno žival, so se obrnili nazaj k parniku.«

»Kako kruto! Je zakričal Henel.«

»Tem krutejšo, ker je sestrana psica bila mati. Mladič je ležal poleg nje. Uboga žival je razumela, da jo zapuščamo. Oblizovala je svojega malega s prestrašeno vneto, kot da bi ga hotela napraviti lepega, da se ga bomo usmili in vzeli s seboj. Nenadoma zbere psica vse svoje poslednje sile ter skoči s psičkom v gobeu, preko krova.

Ženo z mrtvaškega odra - moža nanj

Trbovlje, dne 10. marca.

Mnogo se govori o smrti zakoncev Antona Bitenc, 68 letnega rudarskega staroupokojenca in njegove 75 letne žene, ki sta umrli po presledku poldruga dne. Žena je umrla v petek zvečer, v nedeljo dopoldne so jo pokopali. Ko je žena ležala še na mrtvaškem odru, je v nedeljo ob pol 8 zjutraj umrl njen mož. Da so sosedje mogli moža dati na mrtvaški oder, so morali pogrebci poprej vzeti z odra njegovo ženo.

Zakonca sta živel po vojni v zelo bednem stanju. Dokler sta bila še pri moči, sta se ukvarjala z branjarijo. Ko žena ni mogla več hoditi, sta živila od kronske pokojnine 27 Din, ki sta jo dobivala od bratovske skladišnice vsake tri mesece in od Pokrajinskega pokojninskega sklada sta dobivala še doklado okoli 200 Din. S temi dohodki sta morala plačevati stanovanje, hrano in obleko.

Letošnja huda zima pa je oba priklenila na postelj. Prehladila sta se in drug za drugim dobila pljučnico, ki ju je vzela.

Imela sta nekaj boljše čase. Znana sta bila kot petična človeka. Mož je večkrat pravil, da ima med ljudmi čez 20.000 kron izposojenega, pred vojno lepo premoženje. Bila sta oba zelo varčna, ter hranila denar za stara leta. Vojna je vzela vse. Sedaj sta ne po lastni krivdi, trpela bedo.

ce startal še mladi Milan Kokalj. Pokazal je pot začetnik sijajne uspehe — dosegel je 21 metrov dolg skok brez padca.

Veliko navdušenje med gledalci je spet povzročil ing. Hanssen, ki je izven konkurence dosegel parkrat po 37 m, enkrat celo 40 metrov dolg skok, katere dolžine doslej v Jugoslaviji še nihče ni dosegel.

Po izvršeni tekmi se je uspeh razglasil v hotelu »Triglav«. Tekmovalcem se je v imenu Sm. k. Ljubljana zahvalil predsednik kluba, g. Gnidovec, ki je obenem naglasil tudi zadovoljstvo vseh sportnikov nad dejstvom, da se je v zadnjem času slovensko časopisje v toliki meri zavzela za sport. Zahvalil se je zlasti »Slovenca« za takšno dragoceno darilo ter potem čestital

Bogu Šramlu,

ki si je to prehodno darilo, ličnega »Zmagovalca« priboril za eno leto v last. (Ostale podrobnosti o tej tekmi ter nadaljne rezultate je objavil že »Slovenski list« — Op. ur.)

F. S.

Zenska - voditeljica belgrajskih apašev

V Belgrad se že leta dolgo radi zatekajo nešteti pustolovci in kriminalni tipi, ki se tam pogosto družijo v tolpe ter kradejo, kar se da, vse pa na skrajno drzen način. Belgrad je do zadnjega mnogo trpel od nadloge teh apaških tolpe. Ko je lani belgrajska policija zajela tolpo »Gromovnik«, ki jo je vodil zloglasni pustolovec Milorad Kanički, se je zdelo, da je apašem zadan v Belgradu glaven udarec. Toda kmalu se je izkazalo, da obstoja v Belgradu še ena in sicer mnogo večja in nevarnejša apaška tolpa. Vsa pozornost kriminalistov je bila posvečena njej, toda izslediti je niso mogli vse — do preteklega tedna. Na splošno presenečenje se je izkazalo, da je to tolpo vodila — zenska.

Pred dnevi je prišel na belgrajsko policijo neki Dragotin Simić in hotel prigrisati svojo podnajemnico Milico Dujakovičovo. Mož je na-

A mornarji se niso brigali zanj. Čoln se je vrnil k ladji in posadka je prišla zopet na krov. Gospodična Hotte je hitela k kapitanu. Kako lepa je bila v tem hipu! Rotila ga je, naj reši ubogo utopljenko, skušala je, vzbuditi njegovo sočutje. Vse, kar je rekla, me je ganilo najgloblje, a z naglo kretnjo je kapitan zavrnil njeno prošnjo. Ni hotel več izgubljati časa.

»No, in kaj se je zgodilo z ubogo živaljo?« je vprašal Henel z zanimanjem. »Ste jo pustili, da je poginila?»

»Ne, prijatelj, sočutje in ljubezen sta me pripravila do norega dejanja. Skočil sem v morje in rešil Naneto.«

»Naneto, vašega lepega psa?»

»Da, ona je bila tista utopljenka.«

»Dobro. In kaj se je zgodilo še dalje?»

»Ko so mene in moji živali zopet spravili na krov, me je publika sprejela z živahnim odobravanjem. A kar mi je seglo do srca, je bila smrtna bledica na obrazu gospodične Hotte.«

»Ali je končno vendarle razumela?»

»Da, kajti ko sem se čez uro zopet prikazal na krovu, mi je dala obe roki in rekla: »Prijatelj moj — smem vas tako imenovati, kajti spomin na vaše dejanje ne bo nikdar izbrisan v mojem srcu — dolgujem vam poljsnilo.« In s solznimi očmi, ki so razodevala, da ve za bolečine, ki mi jo bo prizadela, je tiho pristavila:

»Že dve leti sem zaročena in sedaj se vračam domov, da se poročim.«

Mladi mož je obstal in klical nervozno svojega psa:

»Naneta, Naneta... pridi semkaj!«

Glavobol

vseeno ali kot posledica prehlada, razburjenosti, napornega dela, ali po preobilo zavžitega alkohola in nikotina, se lahko ublaži in odstrani. Vzemite priznane

Aspirin tablete

in kmalu začutite blagodejen vpliv. Pri zobobolu, trganju v ušesih, influenci, revmatizmu, nevralgiji in vročini so Aspirin-tablete slavnostne.

Zahtevajte vedno originalni omot „Bayer“ z modro-belo-rudečo varšeno znamko.

pravil sumljiv utis in policija ga je pričela uataneje zasliševati, tako o njem samem, kakor tudi o njegovi podnajemnici. Uspeh zasliševanja je bil ta, da je bil Simić pridržan v zaporu, dektivi pa so poiskali Dujakovičovo na stanovanju. Bila je bolna in je ležala v postelji. Pri njej sta bili dve njeni tovarišici. Pri hišni preiskavi je policija našla ogromno pokradenega blaga in reči, tako, da so morali vse odpeljati z vozovi. Milica Dujakovičeva in njeni dve tovarišici Kristina Siračević in Milica Mihajlovič so bile aretirane. Vse so bile strogo zaslišane in najprej se je udala Kristina. Povedala je, da je Milica Dujakovič voditeljica apaške tolpe »Lepa Nada«, ki je izvršila v zadnjih treh letih nešteto tatvin v Belgradu. Milico, lepo premeteno žensko, so člani tolpe, — večinoma same ženske ubogali naravnost slepo. Ko je zbolela, so hodiše članice tolpe k njej po povelja in navodila. Kristina je izpovedala: »Me ženske, ki smo bile v njeni družbi, smo delale to, kar je hotela ona in kar nam je ukazala. Največ smo se pečale s tatvinami, s prostitucijo pa samo iz »športa« ne pa iz potrebe. Živele smo z možskimi tovariši, ki so bili naši zaščitniki. Tudi oni so slepo ubogali našo voditeljico.« Glavni zaščitnik tolpe je bil Milorad Kanički, voditelj že razkrinkane tolpe »Gromovnik«. Bil je tako udan Dujakovičevi, da ni hotel izdati njene tolpe, dasi ga je policija že večkrat prišla.

Milica Dujakovičeva je živila poprej več let v Parizu kot dijakinja, zadnje leto pa kot apašinja. V pariških apaških tolpa se je izučila tatinskega poklica. Ko je čutila, da v Parizu ni več varna, je odpotovala v domovino in tu osnovala lastno apaško tolpo.

Policija je dosedaj zajela okrog 30 članov tolpe »Lepa Nada«, vseh prav zelo nevarnih tuji lastniki. Ta apaška tolpa, o katere delovanju se čita kot v kakem kriminalnem romanu, je v zadnjih treh letih izvršila v Belgradu na stotine tatvin, ki dosegajo milijonske vrednosti.

Zanimivo je tudi, da sta bili Milica Dujakovičeva in Kristina Siračevićeva strastni kokainistki. Pri Kristini so našli večjo količino kokaina. Milica se je navadila kokaina že v Parizu ter je kokainsko strast razširjala tudi med svojimi tovarišicami.

Osebnosti

★ Nevarno je obolel g. Leopold Kolbezen, dušebrižnik v Zmanu, Dugi otok, Dalmacija. Priporoča se znanec v molitev.

★ Nevarno je obolel mnogočastiti gospod Marko Tomažič, dekan v Kožem. Castitim gospodom duhovnikom sobratom se priporoča v memento.

★ 80 letnico svojega rojstva praznuje danes v krogu svoje družine širon lukoviškega in moravškega okraja poznani sodni organ Anton Kurnik, danes upokojenec in posestnik v Dobu pri Lukovici. Rojen 1. 1849 v Rovšah na Dolenjskem si je moral že s sedmim letom iskati kruha, bil je pozneje orožnik, nato dolga leta jetniški paznik na Gradu in nad 25 let izvršilni organ sodišča na Brdu pri Lukovici. Nad 37 let je bil v državni službi, nakar je stopil leta 1910 v pokoj, in se za stalno naselil v Dobu. Iz prvega zakona je imel šest otrok ter je izgubil 3 v šestih dneh; danes mu živita še dve hčerki, ki sta poročeni, ter žena, ki je zvesta družica danes še vedno čilega in krepkega jubilanta. Iskreno čestitamo!

★ Poročil se je 4. marca t. l. na otoku Lipari tankaj internirani g. dr. Janko Kralj z gospodično Anico Simčič iz Gorice. G. Janko Kralj je, kakor poročajo znanici in sorodniki, zdrav in se dobro počuti. Mlademu paru k največjemu dnevu življenja iskrene čestitke!

★ Iz vojaške službe. Odlikovani so z redom Belega orla petega razreda pehotni podpolkovnik Slavomir Verhunc, Santa Galdoni, Mihael Nemček, Alojz Markovič; z redom Sv. Save petega razreda pehotni major Branko Jasič; službe rez. častnika je razrešen pehotni podpolkovnik Janko Segula.

★ Upokojen je orožniški polkovnik Peter Čar in obenem preveden v rezervo.

★ Iz učiteljske službe. Ivan Grum, učitelj iz Leskoveca in Andreja Grum-Skulj,

učiteljica iz Vel. Podloga sta premeščena na novoustanovljeno šolo v Gaberku. Gabrijela Grim pa iz Št. Jerneja v Cerldje pri Kranju.

Ostale vesti

★ **Zasluzen mož umrl.** Dno 10. marca t. l. ob pol 10 zvečer je umrl v Podklancu pri Dravogradu g. Franc Kogelnik, načelnik posojilnice v Dravogradu, živinorejske zadruge za Tolstivrh, dolgoletni cerkveni ključar itd. Bil je vzor krščanskega, slovenskega moža, neomahljiv v svojih načelih. Pogreb bo v sredo dne 13. t. m. na pokopališču v Črnečah.

★ **Smrt 83 letnega starčka.** V nedeljo je umrl v Štepanjivasi Martin Komar, star 83 let. Znan je bil pod imenom Zoržev Martinc. Pogreb bo danes ob 5 popoldne.

★ **Most Belgrad-Zemun.** Ministrstvo za gradbe razpisuje na dan 21. marca 1929 prvo ofertno licitacijo za sondažo zemljišča za obrežne opornike mosta preko reke Save med Belgradom in Zemunom. Licitacija se vrši pri računskem oddelku ministrstva za gradbe v Belgradu. Načrti in ves tozadevni elaborat je na vpogled pri gradbenem ravnateljstvu v Ljubljani, Turjaški trg 1-II.

★ **Vreme.** Termometer je kazal včeraj sledečo temperaturo v Ljubljani: min. +1 stop. Celz., maks. +10 stop. Celz., v Mariboru min. -2 stop. Celz., maks. +6 stop. Celz., v Zagrebu min. +1 stop. Celz., maks. +8 stop. Celz., v Belgradu min. -1 stop. Celz., maks. +5 stop. Celz., v Splitu min. -3 stop. Celz., maks. +8 stop. Celz., v Sisku min. +6 stop. Celz., maks. +12 stop. Celz. Barometer: Ljubljana 764.3, Maribor 763, Zagreb 764.2, Belgrad 765.0, Skopje 768.7, Split 765.1. Po vseh navedenih krajih je bilo oblačno vreme, v Belgradu je snežilo. — Snega v Ljubljani na sončnih krajih ni več, le v senci se še uahaja. V Mariboru ga je še 21 cm.

★ **Uprava »Slavije«**, lista za lepšo bodočnost naših ljudi doma in na tujem, razpošilja prvo številko lista na ogle. Ker kmalu ne bo pri nas liše, ki bi ne imela katerega svojcev v tujini, priporočamo naslovljencem, naj lista ne vračajo upravi, temveč naj ga pazljivo prečitajo in naroče. Opozorite na »Slavijo« zlasti one, ki imajo svoje v Argentini, Kanadi in drugod na tuji zemlji. »Slavija« je vez med domovino in izseljenci, zato naj ne bo nobenega človeka v tujini brez tega s tako toplo ljubeznijo do izseljencev pisanega lista. »Slavija« stane celotno Din 36, člani društva »Slavija« pa imajo plačan list s članarino, ki znaša letno Din 30. Uprava je v Ljubljani, Poljanski n. 10.

★ **Pravica do ribarjenja.** Občinski uradi in ribarski interesenti se opozarjajo, da se z nakupom ribarske knjižice še ne pridobi pravica do ribarjenja, temveč mora vsakdo, ki izvršuje ribolov, imeti v knjižico vpisano dovoljenje lastnika ali zakupnika posameznega ribarskega okraja. Brez vpisanega dovoljenja lastnika ali zakupnika ribarska knjižica ne upravičuje do nikakega izvrševanja ribolova.

★ **Raztrgani in zamazani bankovci** se ne smejo dajati v promet. Ministrstvo za pošto in brezjav je odredilo, da se raztrgani in preveč zamazani bankovci Narodne banke, ki jih prejemajo pošte od občin, ne smejo puščati ponovno v promet, ampak naj jih vzamejo iz prometa ter ločene od dobrih bankovcev pošljejo svoji založni pošti. Založne pošte naj zbirajo take škartirane namenjene bankovce ter jih odvajajo podružnici Narodne banke oz. podružnični poštne hranilnice, kamor pač pošiljajo denarni zavodi.

★ **O razdržavljenju razrednih pošt** v področju ljubljanskega poštne ravnateljstva. Te dni smo prinesli med dnevnimi novicami tudi poročilo, da se ima 77 državnih razrednih pošt preosnovati v pogodbene poštne urade. Poštna organizacija, trgovska zbornica in številni drugi uradi so posredovali. Sredi preteklega tedna je šel g. ravnatelj Gregorič v Belgrad. Sedaj izvemo, da bo reduciranih le 45 pošt.

★ **Slovenec potuje** peš iz južne v severno Ameriko. Kakor poroča clevelandška »Ameriška domovina«, se je Slovenec Mirko Vehovec napotil peš iz južne Amerike v Zedinjene države. Iz Nuevo Laredo v Meksiki je pisal uredništvu lista v Cleveland, naj mu uredništvo izposluje vstop v ZDŠA.

★ **Puniše Račiča** ne bo sodilo državno sodišče. Državno sodišče za zaščito države v Belgradu se je sedaj preselilo v staro palačo finančnega ministrstva. V razpravni dvorani, ki jo sedaj preurejajo, bo prostor za sodni senat, branitelje, tožitelje, občinstvo in tuje diplomate. Državni pravdnik pri tem sodišču, dr. Učovič, je demantiral vest, da se bo razprava proti Puniši Račiču vršila pred tem sodiščem, temveč se bo vršila pred rednim sodiščem. Državno sodišče pa bo razpravljalo o tako zvani »aeroplanski aferi«. Dosedaj je število aktov v tej zadevi že doseglo število 40.

★ **Dražba občinskih** v srezo Mariboru — levi breg se vrši po sledečem redu: Dne 26. marca 1929 za občine: Andrenci, Sv. Anton, Sv. Benedikt, Biš, Cogetinci, Cagona, Čermiljen-Sak, Dražnivrh, Spod. Gašteraj, Srednji Gašteraj, Gočova, Ihova, Ledinek, Malna, Osek. Dne 27. marca 1929 za občine: Partinje, Zgor. Portič Rogoznica, Senarska, Smolinci, Sv. Trije Kralji, Sv. Trojica, Trotkova, Zg. Voličina, Verjane, Velka, Zimica, Zgor. Zervjav, Ploderšnica. Dražba se vrši v občinski pisarni pri Sv. Lenartu. Z dražbanjem se začne vsak dan ob 9. uri zjutraj in sicer se kličejo občinski lovi po redu, po katerem so navedeni v tem razglasu. Zdražitelj lova mora plačati izven zakupnine tudi letno 20% oblatno takso na zdražbani nejemnini.

★ **Molitvenik.** Sveti Anton Padovanski, čudodelnik. Priredil Alojzij Stroj, stolni kanonik. Ta težko pričakovani molitvenik je pravkar izšel v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. Ni ga svetnika, ki bi se mu verniki širom katoliškega sveta v tolikih in tako raznostnih zadevah priporočali, kot je sv. Anton Padovanski. Tudi mi Slovenci naj bi se odlikovali v čedenju tega velikega svetnika, ki je bil še v življenju nam posebno naklonjen. Sv. Anton je leta 1225 v Gorici pridigoval in ustanovil tam cerkev in samostan. Po njegovem vplivu so prišli v Ljubljano očetje frančiškani in je bil l. 1231 sezidan na sedanjem Vodnikovem trgu frančiškanski samostan. Molitvenik se odlikuje po svoji izbrani vse-

★ **Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, ožornost, migrena, pomanjkanje spanja** se morejo s Franz-Josef-Josef genično kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

bini, praktični žepni obliki in lepi zunanji opremi. Cena za platno vezan izvod 24 Din, elegantna vezava v usnju 48 Din, s pozlačenimi robovi 50 Din. Molitvenik je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

★ **Tiskarsti škrt** je v nedeljski številki »Slovenca« v reklamni gospe gostilničarke Anice Petelinčeve iz skale napravil skalco. Kakor je razvidno iz ostalega besedila, se pravi tej gostilni »Pod skalco«.

★ **Tombola Krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani** (Št. Peterska vojašnica). Pri žrebanju 7. marca t. l. so bile izžrebane sledeče številke: 79, 40, 8, 86, 67. — Oni, ki so zadeli vseh pet števil v eni vrsti, morajo dvigniti najkasneje do 10. aprila t. l. — Oni, ki do dneva izžrebanja niso poravnali prejetih tablic, nimajo pravice do dobitka. — Prihodnja izžrebana številka se objavi danes teden, 17. t. m.

★ **KRASNA IZBIRA BLUZ, otroških obleko po nizki ceni, Krištof-Bučar, Stari trg 9.**

★ **ODHOD V GLEDALIŠČE** je kaj lahak, ako niste izmučeni. — Pazite torej, da za pranje perila vzamete SCHICHT-ov »RADION«.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Drevi bosta opravljali nočno službo Piccolijeva lekarna na Dunajski cesti in Bakarčičeva lekarna na Sv. Jakoba trgu.

40 mučenikov - obeta lepo

Ljubljana, 11. marca.

Se žive med nami mnogi, ki na podlagi starih izkušenj trdno verujejo v kmetske vremenske pregovore. Na dan sv. Matije se jim je vremenski pregovor sijajno obnesel. Zato so pretekli teden z veliko radovednostjo pričakovali, kakšna bo nedelja. V nedeljo je bil god štiridesetih mučenikov in star pregovor pravi, da tako vreme kot je na ta dan, ostane potem še štirideset dni. Prav vsi Ljubljančani želimo, da bi se ta vremenski pregovor obnesel in uresničil, kajti včeraj so mučeniki napovedali lepo vreme za vseh štirideset dni naprej.

Ves dan je sijalo ljubo solnce. Lepo vreme je ravno prav prišlo tisočim, ki tiče vse delavnike v pisarnah, delavnicah in obratih ter na tihem upajo, da bo v nedeljo lepo in da si bodo mogli privoščiti kak manjši izlet v okolico. Ta želja se jim je včeraj izpolnila. Skoro polovica vse Ljubljane je včeraj odšla na izlete v okolico. Avtobusna podjetja so imela sijajen dan. Na Ježico in Viš so vozili mesto običajnih dveh trije avtobusi. Seveda naval na postajah velikanski. Pri pošti, pred viško cerkvijo in na Ježici je bila pri odhodu vsakega avtobusa prava gneča in bilo je treba poštene borbe, da si je človek priboril vstop na avtobus. Enak naval je bil na avtobuse, ki vozijo na Brezovico, na Št. Vid, v Lukovico, Škofljico in drugam. Kot avtobusna podjetja so imeli lep zaslužek tudi okoliški gostilničarji. Šmarna gora, Sv. Katarina in kar je še takih priljubljenih točk v okolici, so imele polno obiskovalcev. Prijatelji zimskega sporta so skušali včeraj ujeti še zadnjo priliko zase. Po osončnih straneh bližnjih hribov, še celo na Gradu jih je bilo dopoldne nekaj, se je smučalo in sankalo precej mladih ljudi, da ne govorimo o Kranjski gori, Bledu in Bohinju, kamor je tudi odšlo lepo število Ljubljančanov. Njihova ljubezen do smuke in snega je za sredi meseca marca nekoliko pozna in je bila včeraj najbrže zadnja

Ljubljana v blatu

Tujec ali domačin, kdorkoli si že — za tvoj blagor gre, za javni interes. Proti tej nadlogi, ki vlada sedaj v Ljubljani in kakor jo vidiš tu naslikano, je treba nastopiti. Najbolje pa nastopiti, če se avtu umakneš. Po blatni, razbrozani cesti vozi avtomobil: pljusk, pljusk, kamor pade, tam obstane in obvisi. Adijo tvoja lepa črna suknja, še klobuku ni prizanesel avtomobil, vsega, prav vsega te je požegnal, od vrha do tal. Pritoži se kamor se hočeš, vsi ti bodo pritožbo zavračali na najvišjo instanco za vreme: na sv. Petra. Vsakokrat, kadar privozi avto preko luž na cesti, vedno in zopet mora ubog pasant reševati vprašanje: Kam se umakniti. V najbližjo vežo. Pripeti pa se ti prav rado, da skočijo eni v vežo, drugi pa ven. Ti so se skrili že pred prejšnjim avtom in padejo sedaj naravnost pod blatni curek onega avta, pred katerim si se ti umaknil. Če ti za obleko ni mar in skrbiš le za čisto lice, je najbolje, da pogledaš v stran. Paziš morda tudi na obleko in ni nobene

veže blizu. Za ta slučaj imamo več nasvetov. Najbolj priporočljivi so kot obramba hrbiti debelih ljudi, ki ne morejo teči, ti pa lahko tičiš za njimi, dokler ne mine najbolj nevaren trenutek. Drugi nasvet bi bil ta, da nosiš dežnik vedno s seboj, tudi takrat, kadar je najbolj jasno. Z dežnikom se lahko ubraniš blatnega curka, si prihraniš jezo in ker je jeza škodljiva, si obvaruješ tudi zdravje. Najboljši nasvet je pa ta, da ostaneš lepo doma in ne greš na cesto toliko časa, dokler se brozga ne posuši. Ta nasvet ima vkljub vsej navidezni popolnosti eno slabost: ljudje bi te znali proglašiti za čudaka ali pa bi menili, da si umrl, ko svoj živ dan ne prideš na ljubljanske ulice. Dobro bi bilo še, da si morda najameš lasten avto in se voziš z njim tudi tedaj, če greš morda samo preko ulice v krčmo. To bo še najbolje. Kajti boš obenem v avtu zleknen lahko gledal, kako bodo ljudje zaman skušali uteči pred teboj. — Sedaj pa izbiraj. Nasvetov imaš dovolj.

„Mi gremo lahko tudi v gledališče.“

pravi mlada gospa Mica. „Tudi takrat ko peremo, imamo časa, ker nam je težko opravilo pranja odvzel RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

nedelja letos, ko so še imeli priliko uživati v zimskem sportu.

Drugače pa je bila včeraj vsa Ljubljana v znamenju bližajoče se pomladi. Pomlad se pozna povsod: v naravi, v ljudeh, v njihovi modi in obleki in v tem, kako uporabljajo ali bolje, kako zapravljajo prosti nedeljski čas.

Ljubljanskim kavarnam se odtok izletnikov iz mesta ni poznal. Še vedno je v mestu ostalo toliko ljubiteljev časopisja, da si le težko našel kje kak nezaseden stol in to popoldne ter zvečer. Izletniki so po povratku v mesto napolnili zvečer tudi ljubljanske gostilne.

V obeh gledališčih so bile včeraj štiri predstave. Lepo vreme je škodovalo le »Rigolettu«, ki so ga peli v operi popoldne, zvečer je bilo operno gledališče polno — peli so »Grofico Marico« in je občinstvo počastilo

njeno petdeseto predstavo s prav izdatnim obiskom. V dramii je bil popoldne »Svejk« ne more škodovati nič, lepo vreme pa še posebej ne. Zvečer je bilo gledališče pri »Dantonovi smrti« zopet polno, razen lož.

○ **Zadnja pot Franja Mercine.** Številno in odlično spremstvo je imel blagopokojni Fran Mercina na svoji zadnji poti. Nemogoče nam je, da bi mogli imenoma navesti vse prijatelje, ki so izkazali pokojniku zadnjo čast, ker bi morali imenovati skoraj po vrsti vse. Zlasti številno so bili zastopani naši kulturni delavci in pa ožji stanovski tovariši pokojnika. Številne, odlične in dobre prijatelje je zapustil pok. Mercina in to je jasno dokazal njegov pogreb. — Omeniti je še, da je pred hišo žalosti in pred cerkvijo zapelo pevsko društvo »Ljubljana« dve pesmi in sicer dovršeno lepo. Še težje nam je bilo slovo od našega dragega pokojnika!

○ **Francosko predavanje v Ljubljani.** Vse posetnike in prijatelje Francoskega instituta v Ljubljani vabimo na predavanje, ki se bo vršilo v sredo, 13. t. m., v lastnih prostorih v Narodnem domu ob 21. uri. G. profesor Vey bo predaval o temi: Lycéens et étudiants de France. Projekcije bodo spremljale predavanje.

○ **Gremij trgovcev v Ljubljani**, obvešča, da je proračun gremija za leto 1929 vsem gg. članom med uradnimi urami v tajništvu na vpogled. Samostojne predloge je vložiti najkasneje do 15. t. m.

○ **Najden utopljenec.** V nedeljo, 10. t. m. so v Zgornji Hrušici pod Ljubljano pri Matjanovem mlinu potegnili iz Ljubljanske utopljenca. Truplo ni imelo pri sebi nobenih listin in nobenega denarja. Oblečeno je bilo v lahko črno obleko, spodaj dve trikotni jopici, obuto v rujavne nizke čevlje. Na suknji je moder znak z jelenovo glavo. Obraz je obrnit in močan. Star okrog 49 let. Truplo je ležalo v vodi že kake 3 tedne.

○ **Pijančki.** Ljubljanska policija je imela ta dni mnogo posla s pijančki in kalici nočnega mra. V soboto in v nedeljo zvečer se je zdelo, kot da je zavladal v mestu pravi naval alkoholizma. V nedeljo popoldne si mogel celo v sredi mesta opaziti več skupin pijanih ljudi, ki so prepevali in razsajali po ulicah. Še več pijanskega prometa je bilo seveda v nočeh od sobote na nedeljo in od nedelje na ponedeljek. Skupno so stražniki zapisali okrog 25 pijančkov, nekaj pa so jih tudi aretirali.

○ **Okrađena služkinja.** Služkinja Elizabeta Leskovec na Hauptmanci št. 3 je sprejela predsednočnim k sebi neko svojo brezposelno tovarišico, ki je pri njej prenočevala. Druga dne je tovarišica izginila in z njo tudi nekaj obleke. Leskovec je oškodovana za 520 Din, kar pomenja za njo mnogo, vendar pa je zato za eno skušnjo bogatejša, vsaj ve, da včasih dobrota — sirota.

○ **K smrti ge. Magdalene Reiserne** smo prošeni objaviti z ozirom na notico v »Slovenskem listu« od 11. t. m.: Umrla ga. Magdalena Reiser ni bila mati gospoda Josipa Reiserja, direktorja sred. tehnične šole.

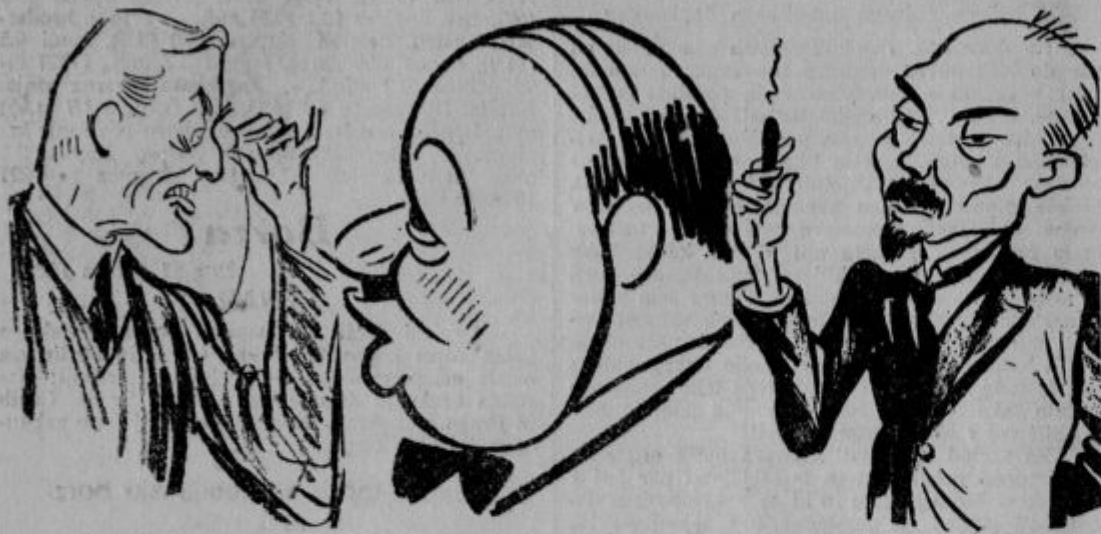
○ **Najfinejši muskatelec**, edini v Ljubljani, se toči v restoraciji hotela »Miklič«.

Gospodarstvo

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv Saborsky & Co, Dunaj). Prigianih je bilo 2285 glav: 1347 volov, 476 bikov, 459 krav in 2 bivola. Iz Jugoslavije 58. Cene: Voli najboljši 2-220, I. 1.70-1.95, II. 1.80-1.55, III. 1.15-1.35. Krave I. 1.20-1.40, II. 1-1.15. Biki 1.30-1.45, klavna bivalina 0.60-1. Tendence: Cene so bile nekoliko za 5 do 10 grošev nižje.

Sveta življenje in vrvenje

Odbor trojice, ki naj reši manjšinsko vprašanje. Levo: zunanji minister Chamberlain, na sredini: španski poslanik Quinones de Leon, desno: japonski poslanik Adatsi. Odbor trojice ima do 20. maja najti rešitev, ki naj zadovolji manjšine, a obenem tudi ustreže državam, kjer so te manjšine. (Slike po francoskih karikaturah.)

Kaznjenec, s katerim bi marsikdo rad zamenjal

Ko je za vlade Combesa in Waldeck-Rosseau francoski parlament sklenil tako zvane laične postave, s katerimi se je med drugim zasleglo tudi premoženje prepovedanih verskih redov (nekateri redovi, posebno benediktinski, cistercijski in trapistovski so imeli velika in skrbno gojena veleposestva, gozdove, mlekarne, žage ter tovarne, zlasti za znamenite likerje, različne vrste sir itd.), se je tudi odredilo, da se to premoženje v premoženih in nepremičninah registrira, oceni in likvidira ter se je po precej točni in zanesljivi oceni izračunalo, da bo prineslo državi najmanj pet milijard frankov dobička. Tako je vlada obljubila zbornici in narod je to tudi verjel.

Leta so tekla, toda obetaneža dobička iz premoženja kongregacij ni in ni hotelo biti. Ko je javnost začela siliti v vlado in so se v parlamentu godili mnogi veliki škandali ob priliki, ko so sitni poslanci desnice in pa tudi drugi interpelirali, kaj je z velikim likvidiranim premoženjem cerkve, se je seveda morala ustanoviti preiskovalna komisija, ki je končno mirnega in hladnega srca javila parlamentu, da se je vse likvidirano premoženje redov razblinilo v nič, da država od tega posla ne samo nima niti enega fienka dobička, ampak da je še celo sama dolžna par sto milijonov frankov! Kakor znano, je bila likvidacija cerkvenega premoženja poverjena g. Duezu, ki je s svojimi kompanjoni, političnimi in poslovnimi prijatelji, advokati in drugimi takratni vladi in večini prijaznimi strankarskimi korifejami vseh pet milijard frankov lepo vtaknil v svoj žep, oziroma pomagal, da so izginile v njegovem in njegovih mnogoštevilnih prijateljev žepih.

Duez je bil aretiran in začel se je vele-zanimiv proces. Vsi so pričakovali, da se bodo zgodila velika razkritja, kam je ta denar izginil. Pričakovalo se je, da bodo prišle na dan poleg drugih imen tudi imena najvišjih oseb v državi. Toda g. Duez je molčal kakor

Dr. Alma Arnold, ameriška zdravnica, ki je bila obtožena, da je povzročila smrt berlinskega fotografa Binderja, ker ga je napačno zdravila. Gospa Arnold ima ameriško diplomu, ni pa te aprobirala za Nemčijo. Zdravi na tajinstven način in imenuje svojo metodo chiropraktiko. Ga. Arnold ne biva sedaj v Berlinu, je pa obljubila, da se vrne v Berlin in stavi sodnim oblastem na razpolago.

riba. Izdal ni nobenega človeka in na glavna vprašanja sploh ni odgovarjal. Ker se je pa njegova krivda brezdvomno dokazala, ga je sodišče poslalo v kolonijo Cayenne, kamor Francija pošilja svoje najhujše zločince in kjer je na raznih malih otokih, kakor n. pr. na znanem Hudičevem otoku, na katerem je živel tudi Dreyfus, življenje res le malo hujše, kakor v pekl. In francoska javnost je bila pomirjena, ker se je zadostilo pravici.

Toda »Bog je visoko, Cayenne pa daleko,« kakor pravijo Rusi, in ljudje na one, ki so obsojeni, pozabijo že drugega dne. Kdo se briga za to, kaj se godi v deportacijskih kaznilnicah in še tako daleč na Atlantskem

oceanu? G. Duez, ki je znal tako dobro molčati, je dobil po vzorno prestani krajši dobi — tako pišejo zdaj francoski listi, — mali cayennski otok Illet-la-Mere v celoti v koncesijo, za njim pa je prišla madame Duez s četrmi milijonom frankov in zgradila sta lepo hišo. Dobila sta na razpolago kaznjence in se v velikem stilu lotila živinoreje, sadjarstva in zelenjadarstva. G. Duez oskrbuje Cayenne z zelenjavo in prašiči in perutnino. On je velik gospod in ne samo kaznjenci, ampak tudi pazniki in uradniki ga pozdravljajo z vsem spoštovanjem: »Bonjour, Monsieur Duez!« In Duez odgovarja dostojanstveno, kajti on je gospod in respektirajo ga, ker je znal molčati. Kadar pa se v svojem lastnem motornem čolnu vozi mimo Hudičevega otoka, pa kolne za njim ubogi francoski mornariški oficir Ullmo, katerega je ravno pred 20 leti v Toulonu, ko je bil na dopustu, zapeljala neka izmed mnogoštevilnih tamošnjih lahkotnikov, da je kot komandant torpedolovca »Carabine« fotografiral neke, za slučaj vojne važne dokumente iz tresorja, ter je potem hotel zanje iz vojnega ministrstva na anonimnih naslov izsiliti 150.000 frankov, za katere se je bil radi svoje zapravljive ljubimke zadolžil. Ullmo je to reč zelo nerodno napravil in bil za to obsojen na doživljensko deportacijo na Hudičevem otoku. To ni ničesar drugega, kot gola črna skala, preprihana od vetra, izsušena od solne in obdana od penečih se morskih valov, v katerih se prekopicujejo morski psi.

Pa naj kdo reče, da na svetu ni pravice.

Najgloblja luknja v zemljo

Moderna tehnika je zamislila možnost, kako se s pomočjo raket pokalnež plina povzpeti v vesoljni prostor in doseči daljne zvezde, toda nihče še razen Julesa Verneja se ni bavil s projektom, kako prodreti do sredine zemlje, o koje notranjosti obstojajo pač mnogoštevilne teorije, ni pa še ničesar gotovega. Zdaj prihaja iz Amerike vest, da se je po trudapolnem delu enega leta in pol posrečilo na petrolejskih poljih južne Kalifornije zvrtili v zemljo 3 km globoko prevrtino. To je najgloblja prevrtina, ki so jo dozdaj človeške roke zvrtili v zemljo. Tehniki morejo biti ponosni na storitev ogromnih električnih strojev, ki so s svojimi 3 km dolgimi svetri dosegli ta rekord. In vendar je ta 3 km dolga luknja, ki so jo v poldrugem letu napravili električni svetri, neprimerno manj, kakor oni nevidni žlebiči, ki jih napravi mikroskopična živalica v jabolko s svojimi lastnimi udi.

6380 km meri razdalja, ki nas ločuje od središča zemlje, 12.760 km meri celotni premer našega planeta. Trda skorja, ki nas ščiti pred ognjenimi silami, divjajočimi v sredini zemlje, je s svojo debelostjo, ki znaša 70 km, komaj ena dvestotina celotnega premera in je v proporciji manj debela, nego skorja jabolka. Omenjena luknja v južni Kaliforniji torej ne sega več kot eno slabo dvajsetino v tenkobo te jabolčne lupine. Treba bi bilo storilno zmoglost električnih svetlov podvajsetiti, ako bi se hotela doseči ona meja, ki loči notranjo površino zemeljske skorje od zemeljskega ognja.

Ali so sploh tam notri žareče mase lave, ki imajo v vulkanskih kratkih svoje ventile, ali pa imamo v zemeljski notranjosti metalno trde snovi? Ne vemo!

Le eno je gotovo, da vladajo tam zdolaj naravnost fantastične temperature, ki znašajo 10.000 stopinj nad ničlo. Ze v mali globočini 3 km, ki so jo dozdaj dosegli, voda izhlapeva in v 30krat večji globini bi se stopili vsi metali in bi se granit spremenil v snov, kakor vosek. Tako sedi človeštvo na skorji, pod katero je plavž, v katerem vlada srednja temperatura 5000 stopinj Celzija. To je vročina, kakor vlada na površini našega solnca. In na tej

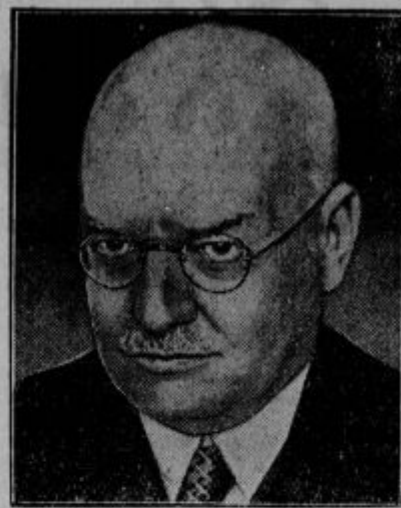
skorji se odigrava svetovna zgodovina: Tukaj so zgradili faraoni svoje piramide, so se borili Cezar, Aleksander in Napoleon za gospodstvo sveta, tukaj se delajo velikanske iznajdbe in se — vrtajo v zemljo 3 km globoke luknje.

Pravljice o luninih pegah

Temne pege, ki se vidijo na mesecu, so človeštvo seveda že od davna zanimalo. Ljudje so jih kajpak različno razlagali. O luni in njenih pegah je nastala cela vrsta bajk, tako pri Črnih v Afriki, kakor pri Indijancih v Ameriki; pravljice o luninih pegah se pripovedujejo v notranjosti Azije, v Indiji, med Eskimi in med prebivalci otokov Tihega oceana. Pri evropskih narodih prevladuje pravljica o možu na luni. Čestokrat si tega moža predstavljajo kot tatu, ki je bil radi svojih zločinov izgnan na luno in mora tam opravljati različna dela. Neka druga varianta pravi, da je bil mož na luni nevaren divji lovec. Zelo stara je tudi bajka, da je mož na luni bil človek, ki je ukradel dva otroka.

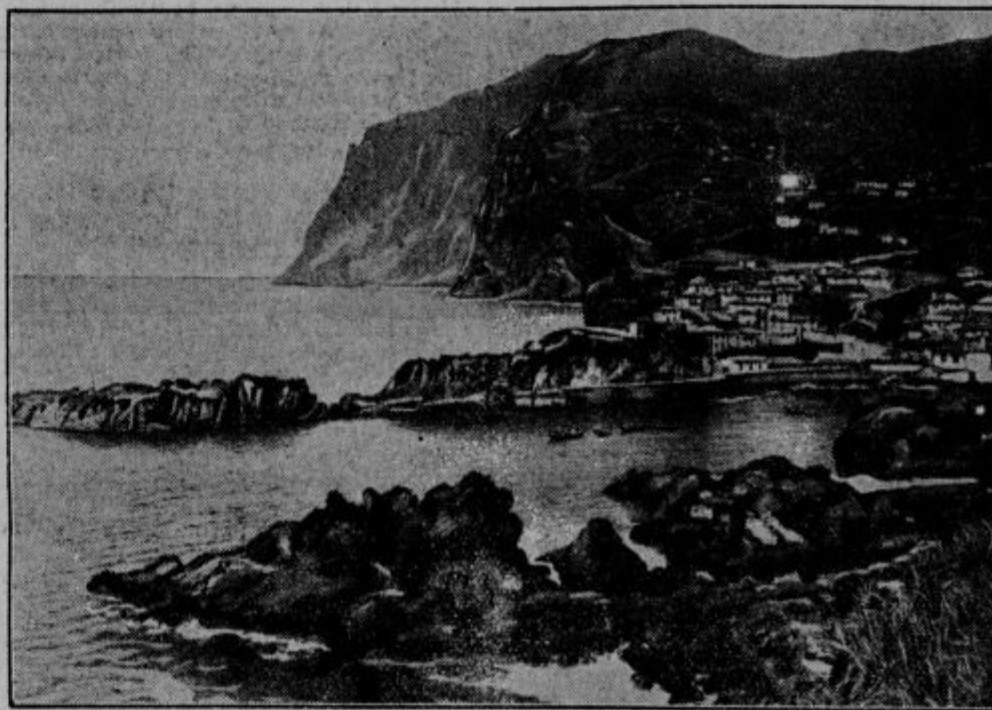
Indijanski rodovi v Severni Ameriki so pa mnenja, da je to hudobna ženska. Ta ženska, ki je na svetu izvršila veliko zločinov, mora zdaj na luni celo večnost plesti veliko košaro. Ko bo košara dokončana, dobi žena na luni moč, da uniči svet. K sreči pa se na luni nahaja tudi velik pes, ki to košaro vedno razgrize in raztrga, tako da ženska svojega dela ne more dokončati. Ko nastopi lunin mrk, je to za Indijance znamenje, da je veliki lunski pes začel zopet svoje delo. Eskimi pa smatrajo luno za brata solnca. Solnčni in lunini mrki pomenijo srečanje brata in sestre. Pege na luni pa niso ničesar drugega, kakor madeži, ki so jih zapustile pri objemanju sestre sajaste roke solnca.

Burjati ob Bajkalu mislijo, da so pege na luni mlada deklica. Nekoč je burjaška mati

Državni kancler dr. Hans Luther je praznoval 10. marca svojo 50. letnico. Od l. 1907 do 1922. je bil mestni svetnik v Magdeburgu in na koncu prvi župan v Essenu. L. 1922. je postal kot zastopnik centuma minister, bil l. 1923. državni finančni minister in od l. 1925. do l. 1926. državni kancler

Negri pogodbo. Ona naj bi v filmu »Ogrlica kraljice« igrala glavno vlogo. Pola Negri se je obrnila na gospoda Ravela in ga prosila, naj ji on zgradi kopalno sobo v njeni garderobi. Toda msgr. Ravel ni bil voljan to storiti, narkar se je Pola Negri tako razjezila, da se je branila igrati dogovorjeno vlogo in prekršila kontrakt. Ker pri nje denar ne igra vloge, je plačala odškodnino 500.000 frankov gospodu Ravelu. Ona pravi, da bi mogla stvar spraviti pred sodišče, kjer bi najbrže zmagala, pa tega ne stori, ker raji plača, kakor da bi imela opraviti s sodiščem. Sklenila pa je kontrakt z znano firmo Whittaker, katera ji bo zgradila in opremila kopalno sobo.

Otok Madeira oziroma del njegove severne obale se močno pogreza. Nedavno se je zopet pogreznilo veliko tisoč ton zemlje, pri čemer je bilo razrušenih veliko hiš in ubitih par sto ljudi. Od tedaj pravijo, da se zemlja, oziroma skalovje pogreza dalje in da so vzrok podtalni vulkanski vplivi. Slika nam kaže del severne obale in vas, ki je bila porušena.

Smešnice

»Kako se godi tvoji ženi?« vpraša Klepee svojega naglušnega prijatelja. Prijatelj, ki si od kašlja komaj oddihava, pravi: »Nič dobro! Vse sem že poizkusil, da bi se rešil tega starega zla, a zaman.«

*

O če: »Ko sem bil jaz tako majhen kakor ti, še poznal nisem steklenih kroglic in nisem znal z njimi igrati.« — Sinček: »Samo denar mi daj, očka, da jih kupim, potem te bom že naučil, kako se igra.«

*

Mati pravi svoji hčerki ob sedmih zvečer: »Le brž v posteljico, Zlatka, zadnji čas je, da greš spat. Vsi ptički že spe v svojih gnezdih.« — Zlatka materi ob petih zjutraj: »Le brž, mamica, zadnji čas je, da vstaneš! Vsi ptički so že iz gnezd in njihove mamice z njimi!«

*

Jakec je dobil v dar lepo hranilno skrinjico. Starši pa bratje in sestre jo občudujejo. Toda Jakec se postavi krepko na noge in zakliče: »Prosim, to ni nobena igračka — pri-spevajte vsak svoje v skrinjico!«

»Če danes dobim prvo ceno pri turnirju, boš imel prihodnjo nedeljo prosto!«

Banane v Italiji prepovedane

Mussolini je s posebno naredbo prepovedal jesti banane. Uvoz banan v Italijo je sploh prepovedan. Italijani smejo jesti samo italijansko sadje. Ta prepoved bo seveda imela za posledico celo vrsto carinskih šikan na meji. Prvi tak slučaj se je že zgodil. Neka Američanka se je peljala na svojem avtomobilu iz Monte Carla v Genovo. Na meji so seveda revidirali njeno prtljago. Carinik je našel 12 banan. Prišlo je do velike diskusije in Američanka je seveda, sklicujoč se na Zedinjene države, energično protestirala. Italijanski cariniki pa se niso dali ugnati. Rekli so ji, da mora banane deponirati, ali pa jih takoj pojesti. Američanka se je odločila za slednje in jih vseh 12 junaško pospravila v svoj želez. Sele potem jo je smela na avtomobilu odkuriti.

Koalna soba filmske dive

Filmska igralka Pola Negri je hotela seveda na vsak način imeti kopalno sobo. Ta kopalna soba pa bi se morala neobhodno postaviti v njenem pariškem filmskem ateljeju. Gospod Gaston Ravel je bil sklenil s Polo

**Modni kangarni
sportni ševijot
za fine obleke.**
Velika izbira,
ugodne cene.
R. MIKLAVC „Pr. Sklop“
Ljubljana

Prevzem trgovine

Vljudno naznanjam, da sem prevzel od svojega pokojnega tasta gospoda **JOSIPA WIDACHER**

trgovino s čevlji

v Mariboru, Slovenska ulica št. 6

ter bom vodil isto še nadalje pod imenom

Jos. Waidacher-ja nasl. Viljem Wregg

Ker sem od vsega početka vodil kot tihi družabnik imenovano trgovino, si bom prizadeval tudi odslej naprej svoje cenj odjemalce kar najbolje postreči ter prosim, da dosežanje zaupanje ohranijo tudi še nadalje. Z odličnim spoštovanjem

Viljem Wregg

BLAGO
za enake obleke, vrtene
vrtene in perline, sadje
novosti — jeftine cene
velika izbira.
znano — "Pr. Sklop"
R. MIKLAVC
Ljubljana

Vsem, ki so zadnjikrat spremili mojega očeta, prisrčna

zahvala!

Ljubljana, dne 11. marca 1929.

Tekla pl. Kleinmayr.

Pogrebni zavod I. Gajšek — Vodmat-Ljubljana.

ČEPIČICE

moderne
sportne
za gasilce
za godbe
za želez-
nikarje
za finančne stražnike
er čepice iz vsakojakim krojem v veliki izbiri
na zalogi po izredno nizkih cenah v **specijalni**
trgovini čepice **ELIGIJ EBER** Kongresni trg,
Ljubljana. Zaloga vseh vrst elitne kožuhovine.
Nakup kož. divjačine po najvišjih dnevnih cenah

Vrtnarja

prvovrstnega, solidnega za vrt, sočivje, sadni vrt in cvetličnjak iščemo. Ponudbe s priporočili naj se pošljejo na naslov: Rudnik »Rtanje«, Braće Minh, Boljevac, Srbija.

Direkcija državnega rudnika Velenje, nabavi dne 20. marca t. l. ob 11

5.000 kg pšenične moke št. 0 g
5.000 kg pšenične moke št. 0 gg
15.000 kg pšenične moke št. 6

Pogoji se dobe pri podpisani. Kavcija po zakonu. — Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje, št. 2436.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 20. marca 1929 ob 11 nabavo:

1000 kg bučnega olja

Pogoji se dobe pri podpisani. — Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje št. 2433.

Inserirajte

V

„Slovincu“!

Blagajničarka

Sprejme se starejša, popolnoma izvežbana gospodična, dobra računarka z lepo pisavo in vpludnim obvežanjem s strankami. Ponudbe naj se pošljejo: Manufakturna veletrgovina, Ljubljana, poštini predal 69.

Zahvala

Za premnože izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše iskreno ljubljene soproge, zlate mamice, stare mamice in tašče, gospe

Ivanke Outrata

soproge železniškega uradnika

za poklonjeno krasno cvetje in vence, p. t. pevskemu in glasbenemu društvu »Sloga« za gniljive žalostinke, kakor tudi vsem onim številnim prijateljem in znancem, ki so našo nepozabno pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti, se vsem prav srčno zahvaljujemo.
Ljubljana, dne 11. marca 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Vsemogočnemu je dopadlo, da je poklical k Sebi mojo ljubljeno mater

Jožefo Pograjc roj. Gospodarič

ki se je po dolgem bolehanju, večkrat previdena s tolažili sv. vere, dne 10. marca preselila v boljše življenje. — Pogreb se bo vršil v torek 12. marca iz hiše žalosti, Breg 33, na okoliško pokopališče ob treh popoldne. — Priporočamo jo vsem znancem in prijateljem v molitev.
Celje, dne 11. marca 1929.

Fr. Pograjc s soprogo Zofijo, otroci in ostalimi sorodniki.

Zahvala

Za mnoge izraze sočutja in darovalcem vencev ob smrti moje soproge in naše drage mamice

Genovefe Kitzer

izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo, posebno pa onim, ki so nam stali ob boleznih z naveti in dejanji na strani, kakor tudi onim, ki so drago pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Trbovlje, 11. marca 1929.

Žalujoči ostali.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našo ljubo mater in taščo, gospo

Terezijo Prelesnikovo

spremili na zadnjem potu, jo obdarovali s svojo molitvijo in krasnim cvetjem.

Vida Talichova, Vaclav Talich,
dr. Božidar Vodusek

Načelstvo hranilnice in posojilnice v Dravogradu ter podpisani sorodniki v globoki žalosti naznanjajo, da je vzorni načelnik, predobri soprog, oče in brat, gospod

Franc Ks. Kogelnik

p. d. Klančnikov oče, načelnik Hranilnice in posojilnice v Dravogradu ter Živinorejske zadruga za Tolsti vrh in okolico, itd.

po daljšem trpljenju, večkrat previden s sv. zakramenti, v 78. letu starosti, v nedeljo dne 10. marca ob pol 10. uri zvečer udano in mirno v Gospodu zaspal.

Blagi pokojnik je bil polnih 52 let poštvovalen cerkveni ključar župnijske cerkve v Črnečah ter romarske cerkve Sv. Križ, od ustanovitve, torej 42 let odbornik, blagajnik, nazadnje načelnik Hranilnice in posojilnice v Dravogradu ter prav tako od ustanovitve odbornik, blagajnik in načelnik Živinorejske zadruga za Tolsti vrh in okolico, mnogoletni župan občine Tolsti vrh, načelnik krajnega šolskega sveta v Črnečah, odbornik Katol. pol. in gosp. društva v Celovcu, itd.

Pogreb nepozabnega nam rajnika bo v sredo dne 13. marca ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti v Podklancu št. 4 na farno pokopališče v Črnečah kjer se bo vršilo mrtvaško opravilo.

Preblegemu pokojniku ohranimo nadvse časten spomin in ga priporočamo Vsemogočnemu v hvaležni molitvi!

Dravograd — Podklanc, dne 11. marca 1929.

Ana Kogelnik, roj. Strmčnik, soproga, Marija Kadiš, roj. Kogelnik, sestra, Alojz Kogelnik, sin,
Veronika in Ana Kogelnik, hčeri ter vsi ostali sorodniki.